RAKENNUSJÄRJESTYKSEN UUDISTAMINEN

Prosessin selostus 23.11.2026

Ilmakuva Kirkonseudulta

Hämeenkyrön kunta
Härkikuja 7
39100 Hämeenkyrö

puh. 03 565 23000

http://www.hameenkyro.fi

y-tunnus 0132947-3

Sisällys

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT 3
1.1 Rakennusjärjestyksen tehtävä 3
1.2 Suunnittelualue 3
1.3 Rakennusjärjestyksen uudistamisen tarve 3
1.4 Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista 3
2 TIIVISTELMÄ 4
2.1 Prosessin vaiheet 4
2.2 Rakennusjärjestys 4
2.3 Rakennusjärjestyksen voimaantulo 4
3 LÄHTÖKOHDAT 4
3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista 4
3.2 Suunnittelutilanne 5
4 RAKENNUSJÄRJESTYKSEN PROSESSIN VAIHEET 5
4.1 Rakennusjärjestyksen uusimisen tarve 5
4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset 5
4.3 Osallistuminen ja yhteistyö 6
4.4 Rakennusjärjestyksen tavoitteet 6
4.5 Lausunnot ja mielipiteet sekä niiden huomioon ottaminen 6
5 RAKENNUSJÄRJESTYKSEN SISÄLTÖ 7
5.1 Sisällöstä yleisesti 7
5.2 Rakennusjärjestyksen vaikutukset 7
6 RAKENNUSJÄRJESTYKSEN VOIMAANTULO 7

Ilmakuva Kyröskoskelta

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

1.1 Rakennusjärjestyksen tehtävä

Rakentamislain 17.1 §:n mukaan kunnassa on oltava rakennusjärjestys. Rakennusjärjestyksen määräykset voivat olla erilaisia kunnan eri alueilla. Rakennusjärjestyksessä voidaan antaa paikallisista oloista johtuvat suunnitelmallisen ja sopivan rakentamisen, kulttuuri- ja luonnonarvojen huomioon ottamisen sekä hyvän elinympäristön toteutumisen ja säilyttämisen kannalta tarpeelliset määräykset. Rakennusjärjestyksen määräykset eivät saa olla kiinteistönomistajille tai muulle oikeuden haltijalle kohtuuttomia (RakL 17.2 §).

Rakennusjärjestyksen määräykset voivat koskea luvanvaraista rakentamista, rakennuspaikkaa ja muita alueita, rakennuksen kokoa ja sen sijoittamista, rakennuksen sopeuttamista ympäristöön. Muun rakentamisen osalta tämä voi tarkoittaa myös rakentamistapaa, istutuksia, aitoja ja muita rakennusta pienempiä rakennuskohteita, rakennetun ympäristön hoitoa, vesihuollon järjestämistä, sekä muita niihin rinnastettavia paikallisia rakentamista koskevia seikkoja. Myös laajennusrakentamisesta voidaan määrätä rakennusjärjestyksellä.

Rakennusjärjestyksen uudistamistyön eri vaiheista tiedotetaan kunnan verkkosivuilla https://hameenkyro.fi/, kunnan ilmoitustaululla sekä paikallislehdessä (UutisOiva).

Rakennusjärjestystä on valmisteltu ennen rakentamislain voimaantuloa, joten osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyt on toteutettu 1.1.2025 asti maankäyttö- ja rakennuslain säädösten mukaisesti.

1.2 Suunnittelualue

Suunnittelualueeseen kuuluu koko Hämeenkyrön kunta.

1.3 Rakennusjärjestyksen uudistamisen tarve

Hämeenkyrön kunnan nykyinen rakennusjärjestys on tullut voimaan 1.1.2013. Uudistamisen tavoitteena on muuttaa rakennusjärjestys 1.1.2025 voimaan tulleen rakentamislain mukaiseksi. Uuden rakentamislain mukaisen rakennusjärjestyksen tulee olla voimassa 1.1.2027 mennessä (RakL 28 §). Rakentamisen sujuvuuden ja yhdenmukaisten määräysten kannalta tarkoituksenmukaista on saada uusi rakennusjärjestys voimaan hyvissä ajoin ennen viimeistä määräaikaa. Päivitettävän rakennusjärjestyksen pohjana toimii kuntaliiton ohjeistus sekä nykyinen rakennusjärjestys.

1.4 Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista

Liite 1 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma OAS
Liite 2 OAS-vaiheen palaute
Liite 3 Luonnosvaiheen palaute ja vastineet
Liite 4 Ehdotusvaiheen palaute ja vastineet

2 TIIVISTELMÄ

2.1 Prosessin vaiheet

Rakennusjärjestyksen uudistamisen vireilletulo ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävilläolo: KH 16.9.2024 § 209, nähtävilläolo 9.10.-11.11.2024.
Rakennusjärjestysluonnos: KH 3.2.2025 § 22, nähtävilläolo 12.2.-17.3.2025.
Rakennusjärjestysehdotus: KH 15.6.2026 § 127, nähtävilläolo 24.6.-24.8.2026

2.2 Rakennusjärjestys

Rakennusjärjestyksen laatimisesta säädetään maankäyttö- ja rakennusasetuksen 6 §:ssä sekä rakentamislain 3. luvussa.

2.3 Rakennusjärjestyksen voimaantulo

Uuden rakentamislain mukaisen rakennusjärjestyksen tulee olla voimassa 1.1.2027 mennessä (RakL 28 §). Rakentamisen sujuvuuden ja yhdenmukaisten määräysten kannalta tarkoituksenmukaista on saada uusi rakennusjärjestys voimaan hyvissä ajoin ennen viimeistä määräaikaa.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Hämeenkyrön kunnassa on Kirkonseudun ja Kyröskosken tiiviimmät taajamat sekä laaja maaseutumainen alue kylineen, peltoineen, metsineen ja vesistöineen. Valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita ovat Kirkkojärven ympäristöön sijoittuva Hämeenkyrön kulttuurimaisema sekä Ulvaanharjulle ulottuva Pirkanmaan harjumaisemat. Hämeenkyrön kulttuurimaisema on myös yksi Suomen kansallismaisemista. Valtakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita RKY ovat F.E. Sillanpään kodit, Herttualan kylä, Hämeenkankaan- ja Kyrönkankaantie, Hämeenkyrön vanha keskusta sekä Kyröskosken tehdasyhdyskunta.

Hämeenkyrö sijaitsee valtatien 3 varrella noin puolen tunnin ajomatkan päässä Tampereelta.

3.1.2 Luonnonympäristö

Hämeenkyrössä on monipuolinen luonnonympäristö harjuineen ja vesistöineen. Alueella on useita pohjavesialueita, merkittäviä linnustoalueita sekä erityslajina Suomessa erittäin uhanalainen jokihelmisimpukka eli raakku.

3.1.2 Rakennettu ympäristö

Hämeenkyrön taajimista Kirkonseutu on muodostunut julkisten palvelujen ympärille (mm. kirkko, kunnantalo, terveyskeskus), Kyröskoski taas selkeästi tehtaan ympärille. Hämeenkyrönväylän (VT 3 ohitustie) rakentaminen on vauhdittanut kaupallisten palveluiden alueen rakentumista Tippavaarassa, joka sijoittuu aluerakenteessa Kirkonseudun ja Kyröskosken väliin. Maaseutualueella on useita kyliä, joista vireintä rakentamista sijoittuu Sasi-Mahnalan alueelle.

3.2 Suunnittelutilanne

3.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet
Hämeenkyrön kunnan alueella valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet kohdistuvat mm. valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin sekä valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Maakuntakaavoitus
Hämeenkyrön alueella on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040, joka tuli voimaan kuulutuksella 8.6.2017. Pirkanmaan elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaava on hyväksytty 7.4.2025 Pirkanmaan maakuntavaltuustossa. Vaihemaakuntakaava täydentää ja muuttaa aiemmin laadittua maakuntakaavaa. Käynnissä oleva teollisuuden vaihemaakuntakaava täydentää tätä kokonaisuutta.

Yleiskaavoitus
Koko kuntaa koskeva Hämeenkyrön strateginen yleiskaava 2024 on tullut voimaan 9.2.2016. Kaava on oikeusvaikutteinen esitettyjen kehittämismerkintöjen osalta, muilta osin kaava ei ohita voimassa olevia yleis- ja asemakaavoja.
Kunnassa on voimassa kuusi osayleiskaavaa ja vireillä kolme uutta osayleiskaavaa.

Asemakaavoitus
Hämeenkyrössä on useita voimassa olevia asemakaavoja. Taajamat ovat pääosin asemakavoitettuja ja rakennettuja. Voimassa olevia ranta-asemakaavoja on 15.

Rakennusjärjestys
Hämeenkyrön kunnan nykyinen rakennusjärjestys on hyväksytty kunnanvaltuustossa 17.12.2012 ja se on tullut voimaan 1.1.2013. Nyt laadittavalla rakennusjärjestyksellä kumotaan nykyinen rakennusjärjestys.

4 RAKENNUSJÄRJESTYKSEN PROSESSIN VAIHEET

4.1 Rakennusjärjestyksen uusimisen tarve

Uudistamisen tavoitteena on muuttaa rakennusjärjestys 1.1.2025 voimaan tulleen rakentamislain mukaiseksi.

4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

Hämeenkyrön kunnanhallitus on päättänyt rakennusjärjestyksen uudistamisen vireilletulosta kokouksessaan 16.9.2024 § 209.

Rakennusjärjestystä valmistelee kunnanhallituksen nimittämä työryhmä sekä laajennettu työryhmä, jossa mukana on myös luottamushenkilöedustajat. Valmistelutyö toteutetaan moniammatillisena asiantuntijatyönä, työryhmään kuuluvat esimerkiksi rakennusvalvonnan, kaavoituksen, kunnallistekniikan ja ympäristönsuojelun viranhaltijat. Laajennettuun työryhmään on nimetty kunnanhallituksen, elinympäristölautakunnan ja sivistyslautakunnan luottamushenkilöedustajat. Laajennetun työryhmän kokouksia on pidetty 12.12.2024, 11.2.2026 ja 28.10.2026.

4.3 Osallistuminen ja yhteistyö

4.3.1 Osalliset

Alueidenkäyttölain mukaan osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon ja muihin oloihin rakennusjärjestys saattaa huomattavasti vaikuttaa. Osallisia ovat myös viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (AKL 62 §). Osallisilla on oikeus ottaa osaa rakennusjärjestyksen uudistamisen valmisteluun.

Rakennusjärjestyksen muutoksen osallisia ovat mm.

- Kunnan asukkaat ja maanomistajat
- Kunnassa toimivat yritykset, yhdistykset, seurat ja järjestöt sekä yrittäjä- ja tuottajajärjestöt
- Kunnan palvelualueet: Hallinto-, Sivistys- ja Elinympäristöpalvelut.
- Naapurikunnat: Ylöjärvi, Ikaalinen, Nokia ja Sastamala
- Lupa- ja valvontavirasto (aiemmin Pirkanmaan ELY-keskus)
- Sisä-Suomen elinvoimakeskus (aiemmin Pirkanmaan ELY-keskus)
- Pirkanmaan liitto
- Pirkanmaan maakuntamuseo
- Pirkanmaan pelastuslaitos / Pirha
- Kunnassa toimivat yhdyskuntatekniikkaa ja –palveluita tuottavat yritykset ja yhteisöt
- Muut viranomaiset ja yhteystyötahot

4.3.2 Vireilletulo

Rakennusjärjestyksen uudistamisen vireilletulosta on ilmoitettu 9.10.2024 samalla kun osallistumis- ja arviointisuunnitelma on asetettu nähtäville.

4.3.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt on esitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa.

4.3.4 Viranomaisyhteistyö

Rakennusjärjestyksen uudistamiseen liittyvä aineisto lähetetään viranomaisille tiedoksi nähtävilläolojen yhteydessä.

4.4 Rakennusjärjestyksen tavoitteet

Uudistamisen tavoitteena on muuttaa rakennusjärjestys 1.1.2025 voimaan tulleen rakentamislain mukaiseksi. Päivitettävän rakennusjärjestyksen pohjana toimii kuntaliiton ohjeistus sekä nykyinen rakennusjärjestys.

Rakennusjärjestys on kunnan laatima ja hyväksymä määräyskokoelma, jonka tarkoituksena on antaa paikallisista oloista johtuvia määräyksiä täydentämään voimassa olevaa lainsäädäntöä ja kaavoitusta. Rakennusjärjestys osoittaa kunnan tavoitteet ja vaatimukset rakentamiselle ja antaa muita sääntöjä täydentävää tietoa rakentajille ja suunnittelijoille.

4.5 Lausunnot ja mielipiteet sekä niiden huomioon ottaminen

OAS-vaiheessa saadut lausunnot (6 kpl) on huomioitu rakennusjärjestysluonnosta valmisteltaessa. Luonnosvaiheessa saatiin 10 lausuntoa ja yksi mielipide. Luonnosvaiheen

palautteesta ja vastineista on koottu erillinen raportti selostuksen liitteeksi 3. Ehdotusvaiheessa saatiin 7 lausuntoa, muistutuksia ei jätetty. Ehdotusvaiheen palautteesta ja vastineista on koottu erillinen raportti selostuksen liitteeksi 4.

5 RAKENNUSJÄRJESTYKSEN SISÄLTÖ

5.1 Sisällöstä yleisesti

Rakennusjärjestyksessä annetaan paikallisista olosuhteista johtuvat suunnitelmallisen ja sopivan rakentamisen, kulttuuri- ja luontoarvojen huomioon ottamisen sekä hyvän elinympäristön toteutumisen ja säilyttämisen kannalta tarpeelliset määräykset. Rakennusjärjestyksen määräykset eivät saa olla maanomistajille tai muille oikeuden haltijoille kohtuuttomia. Rakennusjärjestyksessä ei myöskään voida antaa sellaisia määräyksiä, jotka ovat vastoin lakia.

Rakennusjärjestys on alueidenkäyttölakia, maankäyttö- ja rakennusasetusta sekä kunnan kaavoja täydentävä kunnallinen asiakirja. Rakennusjärjestys osoittaa kunnan yleiset tavoitteet ja vaatimukset rakentamiselle ja antaa muita säännöksiä täydentävää tietoa rakentajille ja suunnittelijoille.

5.2 Rakennusjärjestyksen vaikutukset

Rakennusjärjestyksen uudistamisella on vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen, hajarakentamisen hallintaan, rakennusten elinkaareen ja energiatehokkuuteen, rakennetun ympäristön arvojen ja maisema-arvojen säilymiseen sekä ympäristön terveellisyyteen ja turvallisuuteen. Rakennusjärjestyksen uudistaminen rakentamislain mukaiseksi varmistaa, että paikalliset rakentamismääräykset ovat yhdenmukaisia voimassa olevan lainsäädännön kanssa.

Rakennusjärjestyksen uudistamisen suurin positiivinen vaikutus kohdentuu rakentamisen sujuvuuteen, tällä tarkoitetaan käytännössä lupakynnyksen nostamista ja luvanvaraisuudesta vapauttamista. Tämä vaikutus kohdistuu hakijaan.

Negatiivisia vaikutuksia voi aiheutua esim. viranomaista työllistävistä rakennetun ympäristön valvontaprosesseista tai myöhemmin jälkivalvonnan kautta rakentamisesta, joka ei täytä kaavanmukaisuuden vaatimuksia tai esimerkiksi teknisiä vaatimuksia. Lisäksi luvanvaraisuuden nostaminen vähentää rakennusvalvonnan maksutuottoja.

Rakentamislaki on poistanut erottelun rakennusluvan ja toimenpideluvan välillä ja yhdistänyt ne rakentamisluvaksi. Rakentamislupa käsittää jatkossa myös muita rakentamiskohteita kuin perinteisesti rakennuksia. Ilmoitusmenettely on poistunut kokonaan muilta osin kuin purkamisen osalta. Rakentaminen suunnittelutarvealueella ei enää edellytä erillistä suunnittelutarveratkaisua, vaan rakentamislain 46§ mukaiset sijoittamisen edellytykset suunnittelutarvealueella ratkaistaan rakentamislupakäsittelyn yhteydessä.

6 RAKENNUSJÄRJESTYKSEN VOIMAANTULO

Rakennusjärjestys tulee voimaan, kun valtuuston hyväksymispäätös on saanut lainvoiman (RakL 23 §). Rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan määrätä päätös täytäntöön pantavaksi ennen kuin se on saanut lainvoiman. (RakL 24 §). Uusi rakennusjärjestys tulee voimaan vuoden 2026 aikana.

RAKENNUSJÄRJESTYKSEN UUDISTAMINEN

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA (OAS) 16.9.2024, PÄIVITETTY 1.6.2026

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman tarkoitus on kertoa Hämeenkyrön kunnan rakennusjärjestyksen päivittämisen lähtökohdat, tavoitteet ja vaiheet sekä esitellä päivittämiseen liittyviä osallistumis-, vuorovaikutus- ja päätöksentekomenettelyjä.

Hämeenkyrön kunta
Härkikuja 7
39100 Hämeenkyrö

puh. 03 565 23000

http://www.hameenkyro.fi

y-tunnus 0132947-3

Sisällys

1 YLEISTÄ ... 3
1.1 Lähtötilanne ja uudistamistyön tavoite ... 3
1.2 Rakennusjärjestyksen tehtävä ja määräykset ... 3
1.3 Rakennusjärjestyksen valmistelu ... 4
2 VUOROVAIKUTUS, OSALLISET JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTI ... 4
2.1 Vuorovaikutus ... 4
2.2 Osalliset ... 5
3 TIEDOTTAMINEN SEKÄ OSALLISTUMIS- JA VUOROVAIKUTUSMENETTELYT ... 5
3.1 Tiedottaminen ... 5
3.2 Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen ... 5
4 VALMISTELUPROSESSI JA ALUSTAVA AIKATAULU ... 6
4.1 Aloitus ... 6
4.2 Valmisteluvaihe ja luonnos ... 6
4.3 Ehdotus ... 6
4.4 Hyväksyminen ... 6
4.5 Voimaantulo ... 7
5 PALAUTE JA LISÄTIEDOT ... 7
5.1 Palaute ... 7
5.2 Lisätiedot ... 7

1 YLEISTÄ

1.1 Lähtötilanne ja uudistamistyön tavoite

Rakennusjärjestys on kunnan laatima ja hyväksymä määräyskokoelma, jonka tarkoituksena on antaa paikallisista oloista johtuvia määräyksiä täydentämään voimassa olevaa lainsäädäntöä ja kaavoitusta. Sen tehtävänä on antaa paikallisista oloista johtuvia määräyksiä, jotka toimivat suunnitelmallisen ja sopivan rakentamisen ohjeena alueella (RakL 17 §). Rakennusjärjestys osoittaa kunnan tavoitteet ja vaatimukset rakentamiselle ja antaa muita sääntöjä täydentävää tietoa rakentajille ja suunnittelijoille.

Hämeenkyrön kunta on ryhtynyt uudistamaan 1.1.2013 voimaantullutta rakennusjärjestystä. Uudistamisen tavoitteena on muuttaa rakennusjärjestys 1.1.2025 voimaan tulleen rakentamislain mukaiseksi. Uuden rakentamislain mukaisen rakennusjärjestyksen tulee olla voimassa 1.1.2027 mennessä (RakL 28 §). Rakentamisen sujuvuuden ja yhdenmukaisten määräysten kannalta tarkoituksenmukaista on saada uusi rakennusjärjestys voimaan hyvissäajoin ennen viimeistä määräaikaa.

1.2 Rakennusjärjestyksen tehtävä ja määräykset

Rakentamislain 17.1 §:n mukaan kunnassa on oltava rakennusjärjestys. Rakennusjärjestyksen määräykset voivat olla erilaisia kunnan eri alueilla. Rakennusjärjestyksessä voidaan antaa paikallisista oloista johtuvat suunnitelmallisen ja sopivan rakentamisen, kulttuuri- ja luonnonarvojen huomioon ottamisen sekä hyvän elinympäristön toteutumisen ja säilyttämisen kannalta tarpeelliset määräykset. Rakennusjärjestyksen määräykset eivät saa olla kiinteistönomistajille tai muulle oikeuden haltijalle kohtuuttomia (RakL 17.2 §).

Rakennusjärjestyksen määräykset voivat koskea luvanvaraista rakentamista, rakennuspaikkaa ja muita alueita, rakennuksen kokoa ja sen sijoittamista, rakennuksen sopeuttamista ympäristöön. Muun rakentamisen osalta tämä voi tarkoittaa myös rakentamistapaa, istutuksia, aitoja ja muita rakennusta pienempiä rakennuskohteita, rakennetun ympäristön hoitoa, vesihuollon järjestämistä, sekä muita niihin rinnastettavia paikallisia rakentamista koskevia seikkoja. Myös laajennusrakentamisesta voidaan määrätä rakennusjärjestyksellä.

Rakennusjärjestyksessä voidaan myös osoittaa suunnittelutarvealueeksi alue, jolla sen sijainnin vuoksi on odotettavissa suunnittelua edellyttävää yhdyskuntakehitystä tai jolla erityisten ympäristöarvojen tai ympäristöhaittojen vuoksi on tarpeen suunnitella maankäyttöä. Rakennusjärjestyksen määräys alueen osoittamisesta suunnittelutarvealueeksi on voimassa enintään 10 vuotta kerrallaan. (AKL 16.3 §)

Kunta voi rakennusjärjestyksessä määrätä, että rakentamislupaa ei kunnassa tai se osassa tarvita rakentamislain 42.2 §:ssä tarkoitettuun rakentamishankkeeseen, jos rakentamishanketta voidaan pitää vähäisenä.

Lisäksi kunta voi osoittaa rakennusjärjestyksessä ne alueet ja edellytykset, joilla vapaa-ajanasunnon muuttaminen pysyvään asuinkäyttöön ei edellytä poikkeamislupaa eikä suunnittelutarvealuetta koskevien sijoittamisen edellytysten tarkastelua ennen rakentamisluvan myöntämistä (RakL 18 §). Säännös ei kuitenkaan koske alueita, joilla vapaa-ajanasunnon käyttötarkoitus on jo osoitettu asemakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa.

Rakennusjärjestyksessä olevaa määräystä ei saa soveltaa, jos yleis- tai asemakaavassa taikka Suomen rakentamismääräyskokoelmassa julkaistussa määräyksessä määrätään asiasta toisin (RakL 17.4 §).

1.3 Rakennusjärjestyksen valmistelu

Rakennusjärjestystä on valmisteltu ennen rakentamislain voimaantuloa, joten osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyt on toteutettu 1.1.2025 asti maankäyttö- ja rakennuslain säädösten mukaisesti.

Rakennusjärjestystä valmistelee kunnanhallituksen nimittämä työryhmä sekä laajennettu työryhmä, jossa mukana on myös luottamushenkilöedustajat. Valmistelutyö toteutetaan moniammatillisena asiantuntijatyönä, työryhmään kuuluvat esimerkiksi rakennusvalvonnan, kaavoituksen, kunnallistekniikan ja ympäristönsuojelun viranhaltijat. Laajennettuun työryhmään on nimetty kunnanhallituksen, elinympäristölautakunnan ja sivistyslautakunnan luottamushenkilöedustajat.

Nykyinen rakennusjärjestys toimii sisällöllisenä pohjana uudelle rakennusjärjestykselle. Kuntaliiton kunnille tuottamaa mallirakennusjärjestystä pyritään hyödyntämään rakennusjärjestyksen uudistamisessa.

2 VUOROVAIKUTUS, OSALLISET JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

2.1 Vuorovaikutus

Rakennusjärjestystä valmisteltaessa on soveltuvin osin noudatettava, mitä alueidenkäyttölain 62 §:ssä säädetään vuorovaikutuksesta kaavaa valmisteltaessa, 63 §:ssä osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista ja 65 §:ssä kaavaehdotuksen asettamisesta julkisesti nähtäville.

Menettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehdoista rakennusjärjestystä valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin rakennusjärjestys saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen), on mahdollisuus osallistua rakennusjärjestyksen valmisteluun, arvioida rakennusjärjestyksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

Rakennusjärjestystä laadittaessa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia rakennusjärjestyksen tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä vaikutusten arvioinnista. Riittävän kattavan vuorovaikutuksen arvioimiseksi laaditaan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS). Alkuperäistä osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa voidaan tarvittaessa päivittää rakennusjärjestyksen uudistamisprosessin aikana.

Rakennusjärjestyksen valmistelun vireille tulosta tulee ilmoittaa niin, että osallisilla on mahdollisuus saada tietoa rakennusjärjestyksen lähtökohdista sekä osallistumis- ja arviointimenettelystä. Rakennusjärjestysehdotus on asetettava julkisesti nähtäville. Nähtäville asettamisesta on tiedotettava rakennusjärjestyksen tarkoituksen ja merkityksen kannalta sopivalla tavalla. Kunnan jäsenille ja osallisille on varattava tilaisuus esittää mielipiteensä asiassa.

Lisätietoa rakennusjärjestyksen uudistusprosessin vaiheista ja suunnitellusta aikataulusta on saavilla Hämeenkyrön kunnan verkkosivuilta.

2.2 Osalliset

Alueidenkäyttölain mukaan osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon ja muihin oloihin rakennusjärjestys saattaa huomattavasti vaikuttaa. Osallisia ovat myös viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (AKL 62 §).

Rakennusjärjestyksen muutoksen osalliset

-	Kunnan asukkaat ja maanomistajat
-	Kunnassa toimivat yritykset, yhdistykset, seurat ja järjestöt sekä yrittäjä- ja tuottajajärjestöt
-	Kunnan palvelualueet: Hallinto-, Sivistys- ja Elinympäristöpalvelut.
-	Naapurikunnat: Ylöjärvi, Ikaalinen, Nokia ja Sastamala
-	Lupa- ja valvontavirasto (aiemmin Pirkanmaan ELY-keskus)
-	Sisä-Suomen elinvoimakeskus (aiemmin Pirkanmaan ELY-keskus)
-	Pirkanmaan liitto
-	Pirkanmaan maakuntamuseo
-	Pirkanmaan pelastuslaitos / Pirha
-	Kunnassa toimivat yhdyskuntatekniikkaa ja –palveluita tuottavat yritykset ja yhteisöt
-	Muut viranomaiset ja yhteystyötahot

3 TIEDOTTAMINEN SEKÄ OSALLISTUMIS- JA VUOROVAIKUTUSMENETTELYT

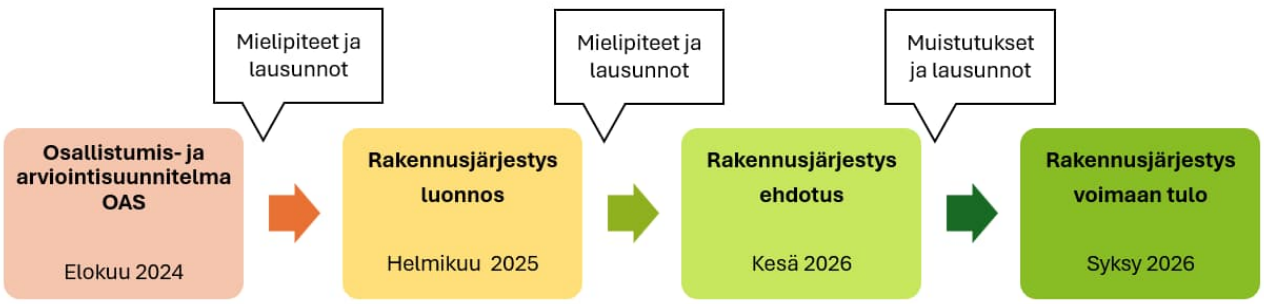
3.1 Tiedottaminen

Rakennusjärjestyksen uudistamistyön vireilletulosta, osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, rakennusjärjestystyön etenemisestä sekä nähtävilleasettamisesta tiedotetaan kunnan verkkosivuilla (https://hameenkyro.fi/), kunnan ilmoitustaululla sekä paikallislehdessä (UutisOiva). Vireilletulosta ja eri vaiheiden nähtävilläolosta tiedotetaan kohdassa 2.2 lueteltuja viranomaistahoja ja naapurikuntia sekä lähetetään lausuntopyynnöt.

3.2 Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen

Kunnan jäsenillä ja muilla osallisilla on mahdollisuus esittää mielipiteensä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja rakennusjärjestysluonnoksesta sekä antaa muistutus rakennusjärjestysehdotuksesta. Esitetyt mielipiteet ja muistutukset arvioidaan ja huomioidaan mahdollisuuksien mukaan rakennusjärjestyksen uudistamisprosessissa ja rakennusjärjestysehdotusta laadittaessa.

Mahdolliset mielipiteet OAS:sta ja rakennusjärjestyksen luonnoksesta sekä muistutukset rakennusjärjestysehdotuksesta tulee toimittaa nähtävillä oloaikana sähköisesti kunnan kirjaamoon tai kirjeitse kuntaan.

4 VALMISTELUPROSESSI JA ALUSTAVA AIKATAULU

	Alustava aikataulu	
1	Vireilletulo ja OAS nähtävillä	Elokuu 2024
2	Rakennusjärjestysluonnos nähtävillä	Kevät 2025
3	Rakennusjärjestysehdotus nähtävillä	Kesä 2026
4	Hyväksymisen päätöksenteko	Syksy 2026
5	Rakennusjärjestyksen voimaantulo	Syksy 2026

(Aikataulua voidaan muuttaa ja tarkentaa rakennusjärjestyksen uudistamistyön aikana)

4.1 Aloitus

Rakennusjärjestyksen uudistamistyö tulee vireille kunnanhallituksen päätöksellä, jolloin hallitus myös asettaa osallistumis- ja arviointisuunnitelman julkisesti nähtäville vähintään 14 päivän ajaksi. Kunnanhallitus nimeää rakennusjärjestystä valmistelevan työryhmän.

4.2 Valmisteluvaihe ja luonnos

Valmisteluvaiheessa tehdään tarvittavia selvityksiä ja tutkitaan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatu palaute. Selvitysten ja saadun palautteen pohjalta laaditaan rakennusjärjestysluonnos. Kunnanhallitus päättää luonnoksen asettamisesta nähtäville valmisteluvaiheen kuulemista varten, sekä tarvittavien lausuntojen pyytämisestä.

Luonnos asetetaan nähtäville 30 päivän ajaksi. Nähtävilläoloaikana kunnan jäsenillä ja muilla osallisilla on oikeus esittää mielipiteensä luonnoksesta.

4.3 Ehdotus

Luonnoksen ja sen nähtävillä pidon yhteydessä saadun palautteen pohjalta työryhmä laatii ehdotuksen rakennusjärjestyksestä. Kunnanhallitus päättää ehdotuksen asettamisesta nähtäville kuulemista varten, sekä tarvittavien lausuntojen pyytämisestä. Ehdotus asetetaan nähtäville 30 päivän ajaksi.

Muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet yhteystietonsa, on ilmoitettava kunnan perusteltu kannanotto muistutukseen.

Ehdotuksesta saatujen palautteiden sekä lausuntojen pohjalta laaditaan tarvittaessa muutosehdotus. Jos muutokset ovat oleellisia, muutettu ehdotus asetetaan uudestaan nähtäville 30 päivän ajaksi ennen lopullista käsittelyä. Ehdotuksesta saatu palaute käsitellään kunnanhallituksessa, joka esittää rakennusjärjestyksen hyväksymistä kunnanhallitukselle ja -valtuustolle.

4.4 Hyväksyminen

Rakennusjärjestyksen hyväksyy Hämeenkyrön kunnanvaltuusto. Hyväksymispäätös annetaan tiedoksi kuntalain 140 §:n mukaisesti kunnan verkkosivuilla (RakL 26 §).

Rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallintotuomioistuimeen noudattaen, mitä muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään kuntalaissa (RakL 21 §).

4.5 Voimaantulo

Rakennusjärjestys tulee voimaan, kun hyväksymispäätös on saanut lainvoiman (RakL 23 §). Rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan määrätä päätös täytäntöön pantavaksi ennen kuin se on saanut lainvoiman. (RakL 24 §). Tavoiteaika uuden rakennusjärjestyksen valmistumiselle on syksy 2026. Voimaantulosta tiedotetaan kunnan verkkosivuilla (https://hameenkyro.fi/), kunnan ilmoitustaululla sekä paikallislehdessä (UutisOiva).

5 PALAUTE JA LISÄTIEDOT

5.1 Palaute

Osallisilla on mahdollisuus esittää mielipiteensä ja antaa palautetta aineistosta.

Mielipiteet, palautteet ja lausunnot tulee toimittaa:
Sähköpostitse: kirjaamo@hameenkyro.fi
Kirjeitse: Hämeenkyrön kunta / kirjaamo, Härkikuja 7, 39100 Hämeenkyrö

5.2 Lisätiedot

Hämeenkyrön kunnan elinympäristöpalvelut
Toimistopäällikkö Sari Hietala-Karlsson
sari.hietala-karlsson@hameenkyro.fi
p. 050 308 3242

Hämeenkyrön kunnan rakennusjärjestys

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman palautetiivistelmä 13.1.2025

Sisällys

1. Elenia Verkko Oyj (3001882-6) 1
2. Fingrid 2
3. Pirkanmaan maakuntamuseo 3
4. Telia Towers Finland Oy 5
5. Suomen erillisverkot Oy 5
6. Pirkanmaan liitto 5

1. Elenia Verkko Oyj (3001882-6)

Hämeenkyrön kunnanhallitus on 16.09.2024 tehnyt päätöksen Hämeenkyrön kunnan rakennusjärjestyksen uudistamisesta mm. uuden rakentamislain johdosta ja päättänyt asettaa rakennusjärjestyksen uusimista koskevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville.

Elenia Verkko Oyj (jäljempänä ”Elenia”) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja esittää jäljempänä alkuvaiheen ehdotuksensa rakennusjärjestyksen uudistamista koskien.

Elenia on Suomen toiseksi suurin verkkopalveluyhtiö, joka toimii sadan kunnan alueella Kanta- ja Päijät-Hämeessä, Pirkanmaalla, Keski-Suomessa sekä Etelä- ja Pohjois-Pohjanmaalla. Jakeluverkkoyhtiönä Elenia rakentaa sähköverkkoa ja -liittymiä sekä huolehtii sähköverkon toimivuudesta sähkömarkkinalain mukaisesti.

Elenia pitää tärkeänä, että uuteen rakennusjärjestykseen kirjataan mahdollisimman selkeät tulkintalinjat koskien sähköverkkoon kuuluvien rakennusten ja rakennelmien luvanvaraisuutta. Selkeä pääsääntö tulee edelleen olla, että tavanomaisilta muuntamorakennuksilta, pylväs- ja kaappirakennelmilta ei edellytetä rakentamislupaa. Koska rakentamislain 42 § sisältää harkinnanvaraisia kriteereitä rakentamisluvan edellyttämiselle, on toimijoiden tasapuolisen kohtelun ja johdonmukaisen, ennakoitavan tulkintalinjan varmistamiseksi tärkeää kirjata rakennusjärjestykseen kaupungin tulkintalinjat harkinnanvaraisten kriteerien soveltamiseen.

Tavanomaiset muuntamorakennukset ja jakeluverkon pylväs- ja kaappirakennelmat tulisi koko kunnan alueella katsoa vähäisiksi rakentamishankkeiksi, joilta ei siten pääsääntöisesti edellytetä rakentamislupaa. Tulkinta on yhtenevä rakentamislain 131 §:n kanssa, jonka esitöiden mukaan vähäisiä laitteita ja rakennelmia olisivat esimerkiksi muuntamo ja jakeluverkon pylväs. Vastaavasti rakennusjärjestyksessä on syytä linjata, että tavanomaiset, maisemaan sopeutuvat muuntamot eivät pääsääntöisesti ole rakentamislain 42 §:n 1 mom. 8-kohdassa tarkoitettuja erityistä toimintaa varten rakennettavia alueita, josta aiheutuu vaikutuksia ympäröivän alueen käytölle, eikä niiltä ole tarpeen edellyttää rakentamislupaa myöskään mainitun pykälän 2 mom. mukaisten alueidenkäytöllisten tai maisemavaikutusten perusteella.

Rakentamislain 42 § 2 mom. mukaan uuden rakennuskohteen rakentamiselta voidaan edellyttää rakentamislupaa myös, jos rakentaminen edellyttää viranomaisvalvontaa olennaisten teknisten vaatimusten toteutumisen varmistamiseksi tai rakennusvalvonnan on tarpeen valvoa rakennuskohteen rakentamista yleisen edun kannalta.

Sähköverkkorakentamisessa noudatetaan aina sähköturvallisuuslakia ja siihen liittyviä asetuksia pakottavana sääntelynä. Sähköturvallisuuslain mukainen valvontatoimivalta on sähköturvallisuusviranomaisella. Näin ollen kunnan rakennusvalvonnan ei ole tarpeen edellyttää rakentamislupaa RakL 42 § 2 mom. nojalla myöskään sähköturvallisuuteen liittyviä vaatimuksia koskevana ennakkovalvontana. Toimijoiden tasapuolisen kohtelun ja johdonmukaisen, ennakoitavan tulkintalinjan varmistamiseksi Elenia pitää tämän seikan kirjaamista rakennusjärjestykseen tärkeänä.

Kunnalla voi tapauskohtaisesti olla intressi ohjata sähköverkkorakentamiseen liittyviä teknisiä yksityiskohtia, kuten rakentamisen korkovaatimuksia. Mikäli kunnalla on tiedossa esimerkiksi muuntamoiden rakentamiseen tietty korkolinjaus, Elenia pitää hyvänä sen kirjaamista rakennusjärjestykseen. Teknisiä yksityiskohtia, kuten tapauskohtaisia korkovaatimuksia koskeva ohjaus voidaan kuitenkin pääsääntöisesti toteuttaa rakennusvalvonnan toimesta yleisenä ohjauksena ja neuvontana. Elenian toiveena ovat tasapuoliset ja selkeät käytännöt, jotka aidosti sujuvoittavat luvitusta.

Elenia toteaa lopuksi, että rakentamisen luvanvaraisuuskynnyksen muuttuessa on toiminnanharjoittajan oikeussuojan näkökulmasta tärkeää, että rakennusvalvonnan neuvontaa ja ohjausta on saatavissa oikea-aikaisesti.

Elenialla ei ole valmistelun tässä vaiheessa muuta lausuttavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Elenia pyytää saada rakennusjärjestysluonnoksen tiedoksi mahdollista lausumista varten luonnoksen nähtäville asettamisen yhteydessä.

Tampereella 06.11.2024

2. Fingrid

Kiitämme yhteydenotosta ja lausumme seuraavaa:

Seuraavassa on lueteltu Fingridin näkökulmasta keskeisiä rakentamiseen liittyviä asioita,

joita voidaan kunnan oman harkinnan mukaan kirjata rakennusjärjestykseen:

- Alueita ei saa suunnitella sellaiseksi, että ne olisivat ristiriidassa Fingrid Oyj:lle lunastetun käyttöoikeuden supistuksen tai yleisten turvallisuusmääräysten kanssa.
- Voimajohtoalueella tapahtuva toiminta ei saa ristiriidassa sähköturvallisuuden kanssa eikä toiminta voi aiheuttaa vaaraa voimajohdon tai sähköaseman käytölle ja kunnossa pysymiselle.
- Voimajohtoalueelle ei voida sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia ilman erityistä lupaa. Em. rakenteet tai laitteet eivät pääsääntöisesti saa olla yli kaksi metriä korkeita.
- Rakennusrajoitusalue koskee maanpäällisiä ja maanalaisia rakennuksia.
- Fingridin lupa tulee pyytää myös johtoalueen läheisyydessä sijaitsevien nykyisten toimintojen muutoksille.
- Korkeiden rakenteiden rakentamista on tarpeen rajoittaa myös johtoalueen ulkopuolella, jos ne voivat kaatuessaan osua voimajohtoihin.
- Fingridin lupaa vaativia rakenteita ja rakennelmia voimajohdon läheisyydessä ovat

esimerkiksi pylväät, autokatokset, tiet, lipputangot, aidat, valaisimet, trampoliinit ja johdot. Voimajohtoalue ei sovellu varastointiin eikä lastaukseen.
- Pysäköintialueet on osoitettava mahdollisuuksien mukaan ensisijaisesti johtoalueen ulkopuolelle. Pysäköintialueen sijoittamiseen voimajohtoalueelle tulee pyytää Fingridin lupa. Mikäli Fingrid toteaa alueen pysäköintiin soveltuvaksi, toiminnan harjoittajan tulee tehdä pysäköintialueesta Fingridin kanssa yksityisoikeudellinen sopimus.
- Voimajohtoalueella ja sen läheisyydessä on rajoitettu maanmuokkausta ja läjittämistä turvallisuussyistä.
- Voimajohtoaukealle voidaan istuttaa ainoastaan puita tai pensaita, joiden luontainen kasvukorkeus ei ylitä 4 metriä. Myös reunavyöhykkeillä puuston kasvua rajoitetaan.
- Johtoalueen maapohja ja puusto ovat maanomistajien omaisuutta. Johdon omistajalla on oikeus pitää voimajohtonsa kyseisellä alueella ja oikeus ylläpitää ja huoltaa sitä.
- Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan lausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnot.

Voimajohdon rajoituksia maankäytölle käsitellään Fingridin julkaisemassa oppaassa Ohje voimajohtojen huomioon ottamiseen yleis- ja asemakaavoituksessa sekä maakäytön suunnittelussa, joka on ladattavissa Fingridin Internet-sivuilta https://www.fingrid.fi/kantaverkko/maankaytto-ja-ymparisto/voimajohtoalueiden hyodyntaminen/ohjeita-kaavoittaja

Yleiskaavat ja asemakaavat, joissa on Fingrid Oyj:n voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnolle mieluiten sähköisenä osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi.

Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.

3. Pirkanmaan maakuntamuseo

Pirkanmaan maakuntamuseolta pyydetään lausuntoa otsikossa mainitusta suunnitelmasta. Hämeenkyrön kunnan voimassa oleva rakennusjärjestys on vuodelta 2013. Uudistamisen tavoitteena on muuttaa rakennusjärjestystä vastaamaan uuden rakentamislain (751/2023) vaatimuksia. Tutustuttuaan hankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan (OAS) alueellinen vastuumuseo toteaa seuraavaa.

Hämeenkyrössä on rikas ja monipuolinen kulttuuriympäristö, jonka ominaispiirteitä tulee vaalia. Nykyinen rakennusjärjestys huomioi kulttuuriympäristön arvot suhteellisen hyvin. Ajallisesti kerroksellinen ympäristö luo pohjaa kuntalaisten identiteetille ja kunnan vetovoimalle. Tämä tulee ottaa huomioon kunnan rakennusjärjestyksessä myös tulevaisuudessa. OAS:n mukaan Hämeenkyrössä ehdotusta uudeksi rakennusjärjestykseksi laaditaan Kuntaliiton ohjeistuksen sekä nykyisen rakennusjärjestyksen pohjalta, mitä alueellinen vastuumuseo pitää onnistuneena ratkaisuna. Pirkanmaan maakuntamuseo on mainittu OAS:ssa asianmukaisesti yhtenä hankkeen osallisista.

Hämeenkyrössä on lukuisia tunnistettuja valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti merkittäviä rakennetun ympäristön ja maiseman arvoalueita ja -kohteita sekä rikasta ja monipuolista arkeologista kulttuuriperintöä. Kaikilla kunnan alueilla ei ole kulttuuriympäristön arvojen osalta ajantasaista asema- tai yleiskaavaa, joka ohjaisi kulttuuriympäristön arvojen

huomioimista maankäyttö- ja rakennushankkeissa. Mahdollinen kaavojen vanhentuneisuus tai puutteellisuus kulttuuriympäristöä koskevien merkintöjen osalta olisi siksi hyvä ilmetä rakennusjärjestyksestä. Lisäksi rakennusjärjestyksen ohjauksen avulla on tärkeä varmistaa, että rakennushankkeita koskevat suunnitelmat ja ratkaisut perustuvat riittävään tietoon alueen kulttuuriympäristön arvoista, ja että nämä arvot huomioidaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, maankäyttöä ja rakentamista ohjaavien lakien sekä muinaismuistolain vaatimusten mukaisesti.

Rakennusjärjestyksessä ja sen liitekartoilla tulisi olla tietoa Hämeenkyrön kulttuuriympäristön arvoalueista ja kohteista. Lisäksi tulisi mainita, mistä ajantasaista tietoa kulttuuriympäristön arvoista on saatavilla. Keskeisimpiä lähteitä ovat mm. kunnan karttapalvelu, Maanmittauslaitoksen Paikkatietoikkuna, Museoviraston Kulttuuriympäristön palveluikkuna www.kyppi.fi sekä Pirkanmaan maakuntamuseon Siiri-tietopa (siiri.tampere.fi). Vähintäänkin seuraavat kulttuuriympäristöjen arvoalueet ja kohteet tulisi rakennusjärjestyksessä tuoda esiin:

- Kiinteät muinaisjäännökset ja muut kulttuuriperintökohteet
- Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021)
- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009)
- Lailla suojellut rakennukset
- Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, rakennetut kulttuuriympäristöt ja kulttuurimaisemat (Pirkanmaan maakuntakaava)
- Paikallisesti arvokkaat, inventoinneissa tunnistetut ja/tai kaavalla suojellut alueet, pihapiirit ja rakennukset.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta rakennusjärjestyksessä on syytä tuoda esille, että kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kielletty. Kiinteään muinaisjäännökseen kuuluu lisäksi suoja-alue, joka on tarpeen muinaisjäännöksen säilymiseksi sekä sen laadun ja merkityksen kannalta välttämättömän tilan varaamiseksi sen ympärille (MML 1 ja 4 §). Tarvittavan suoja-alueen laajuuden arvioi museoviranomainen. Myös arkeologisen kohteen ympäristö ja maisema on pyrittävä ottamaan rakennussuunnittelussa huomioon osana arkeologista kulttuuriperintöä. Lainvastaisesta muinaisjäännökseen kajoamisesta on säädetty sanktioita. Kiinteät muinaisjäännökset ja muut arkeologiset kulttuuriperintökohteet, joista osa on suojeltu kaavalla, tulee ottaa huomioon rakennus- tai muun hankkeen luvanvaraisuutta arvioitaessa.

Valtaosa kiinteistä muinaisjäännöksistä on tarkemmin rajaamattomia, joten maankäytön suunnittelu niiden läheisyydessä voi edellyttää arkeologisia tutkimuksia ennen rakentamista. Rakennuspaikan ja suojelukohteen välisen etäisyyden riittävyyttä arvioi tapauskohtaisesti alueellinen vastuumuseo (Pirkanmaan maakuntamuseo). Rakentamista tai muuta maankäyttöä suunniteltaessa kiinteän muinaisjäännöksen alueelle tai läheisyyteen tulee siten aina pyytää lausunto Pirkanmaan maakuntamuseolta. Myös muun arkeologisen kulttuuriperintökohteen ollessa kyseessä tulee neuvotella suunnitelmista alueellisen vastuumuseon kanssa.

Jos rakentamisen aikana löytyy ennestään tuntematon kiinteä muinaisjäännös, on se suoraan, ilman eri toimenpiteitä tai päätöstä, rauhoitettu lain nojalla, vaikkei kohdetta ole vielä muinaisjäännösrekisterissä. Jos työhankkeen yhteydessä tavataan nokista tai punertavaa maata, kiveystä, kivi- tai tiilimuurausta, lahonnutta puuta, muita merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä tai arviolta yli 100 vuotta vanhoja esineitä, on työ kyseiseltä kohdalta heti keskeytettävä ja asiasta välittömästi ilmoitettava Pirkanmaan maakuntamuseolle (MML 14 § ja 16 §).

Rakennusjärjestyksen luonnos pyydetään toimittamaan Pirkanmaan maakunta museoon lausuntoa varten.

4. Telia Towers Finland Oy

Telia Towers Finland Oy on merkittävissä määrin tekemisissä kuntien maankäytön, kaavoituksen ja rakennusvalvonnan kanssa.

Telia Towers Finland Oy rakentaa ja ylläpitää matkapuhelintukiasemia. Tukiasemia hyödyntävät kaikki teleoperaattorit sekä muutkin toimijat. Telia Towersin mastot toimivat antennien sijoituspaikkoina ja laitesuojat nimensä mukaisesti laitteiden sijoituspaikkoina. Tukiasemat yhdistävät kuitukaapeli- ja langattoman tekniikan hyödyt, nopeudet ja kapasiteetin.

Telia Towers Finland Oy on yrityksenä tärkeä palvelun tuottaja kunnalle, kuntalaisille / asukkaille, kunnassa toimiville yrityksille, teollisuudelle, liikenteelle sekä palvelusektorille. Toimivat puhelin- ja datayhteydet ovat myös tärkeä turvallisuustekijä. Hyvät puhelin- ja datayhteydet mahdollistavat nykyaikaiset palvelut sekä esim. etätyöt kotoa käsin.

Nykyiset ja uudet kaava-alueet asukkaineen, yrityksineen, toimintoineen ja palveluineen tarvitsevat hyvät ja nopeat siirto- ja langattomat yhteydet. Telia Towers palvelee kuntia laajentamalla palveluaan (rakentamalla uusia tukiasemia) ja päivittämällä tukiasemiaan (masto- ja laitesuojavaihdot) tarpeen mukaan.

Telia Towers Finland Oy:n matkaviestintukiasemat tukevat olemassa ololaan ja palveluillaan alueen / alueitten toimintaa, kehitystä ja palveluita sekä näin ollen osaltaan tukevat myös kaavoituksen tavoitteiden toteutumista. Telia Towersin tukiasemat palvelevat myös kaikkia (tele)operaattoreita.

Telia Towers Finland Oy toimii kunnissa palveluja tuottavana yrityksenä, maanomistajana tai hallintaoikeuden omistajana (vuokraa / on vuokrannut kunnalta maata tukiasematoimintaa varten). Näin ollen Telia Towers on usein osallisena kaavoitusasioissa, jolloin myös kunnan rakennusjärjestyksellä on tärkeä vaikutus Telia Towersin tukiasemarakentamiseen ja tukiasemien muutosrakennustöihin (maston ja laitetilojen vaihdot yms.).

Uusissa asemakaavoissa tai asemakaavamuutoksissa Telia Towers on usein osallisena ja näin ollen tulee olla mahdollisuus vaikuttaa kaavan valmisteluun.

Telia Towers Finland Oy toivoo, että Hämeenkyrön kunta huomioi matkapuhelintukiasematarpeet (mastot ja laitesuojat = rakennelmat) kaavoitushankkeissaan, kuten myös uudessa rakennusjärjestyksessään. Näin kunta / kuntalaiset, yritykset, teollisuus, liikenne ja palvelusektori saavat tarvittavat ja nopeat viestintä- ja datayhteydet.

Tukiasemarakentamisen osalta toiveena olisi nopea ja nykyistä kevyempi, joustavampi sekä sujuvampi lupamenettely. Tarpeettomien selvitysten vähentäminen ja määräysten tason oikea asettaminen. Tavoitteena luoda turvallinen, sosiaalisesti toimiva elin- ja toimintaympäristö, ottaen huomioon kaikkien kunnassa asuvien ja toimivien tarpeet liittyen viesti-/ tele- ja datayhteyksiin.

5. Suomen erillisverkot Oy

Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

6. Pirkanmaan liitto

Aineistoon tutustumisen jälkeen totean, että Pirkanmaan liitto ei anna tässä vaiheessa lausuntoa ko. aineistosta.

Rakennusjärjestyksen uudistaminen, luonnosvaiheen palaute ja vastineet

Luonnos nähtävillä 12.2.-17.3.2025

Jätetty 10 lausuntoa ja 1 mielipide

1. Pirkanmaan ELY-keskus
2. Pirkanmaan maakuntamuseo
3. Pirkanmaan liitto
4. Ympäristöterveys Pirteva
5. MTK-Hämeenkyrö ry
6. Elenia Verkko Oyj
7. Fingrid Oyj
8. Telia Towers Finland Oy
9. Ylöjärven kaupunki
10. HKY Sivistyslautakunta
11. Mielipide 1

LAUSUNNOT	
1. Pirkanmaan ELY-keskus 31.3.2025	
Hämeenkyrön kunta pyytää ELY-keskukselta lausuntoa rakennusjärjestyksen luonnoksesta. Pirkanmaan ELY-keskus on perehtynyt luonnokseen ja antaa seuraavan lausunnon: ELY-keskus näkee, että rakennusjärjestysluonnoksessa on huomioitu kiitettävästi monia ELY-keskuksen tehtäviin liittyviä teemoja, erityisesti kulttuuriympäristön ja luontoarvojen huomioimisen osalta. ELY-keskus pyytää pohtimaan joidenkin voimassa olevasta rakennusjärjestyksestä päivityksen myötä pois jätettyjen ohjeistusten nostamista takaisin uuteen rakennusjärjestykseen ja tuo esiin muutamia täydennysehdotuksia ja pohdittavia asioita:	**Rakennusjärjestyksestä laaditaan luonteeltaan määräysluontoinen ja tarpeen mukaan yksityiskohtaisempia ohjeita kuntalaisille voidaan julkaista mm. rakennusvalvonnan sivuilla. Ohjeiden pitäminen erillään rakennusjärjestyksestä helpottaa niiden pitämistä ajantasaisena.**
Suunnittelutarvealueet: ELY-keskus pitää hyvänä, että suunnittelutarvealueita on määritelty. Rakennusjärjestysluonnoksessa on kiinnitetty huomiota erityisesti liikenneväylien läheisyyteen rakentamiseen, mikä onkin Hämeenkyrössä oleellista. Hämeenkyrön kannalta toinen oleellinen teema on arvokkaat kulttuurimaisemat, jotka ovat aiemmin olleet rakennusjärjestyksessä määriteltyä suunnittelutarvealuetta. ELY-keskus pyytääkin harkitsemaan näiden sisällyttämistä myös uuteen rakennusjärjestykseen ja/tai perustelemaan niiden poistamisen. ELY-keskus muistuttaa, että alue voi olla suunnittelutarvealuetta myös alueidenkäyttölain 16 § 1 ja 2 momentin perusteella muualla kuin rakennusjärjestyksessä tai yleiskaavassa määritellyillä alueilla. Suunnittelutarvealuetta koskien rakennusjärjestyksessä voisi olla myös hyvä hieman avata prosessia, johon asia liittyy.	**Maankäyttö- ja rakentamislain 137 § erityiset edellytykset suunnittelutarvealueella ovat oleellisesti muuttuneet uuden rakentamislain myötä. RakL 45 §, sijoittamisen edellytykset muualla kuin asemakaava-alueella, 1 mom. kohdassa 4 edellytetään, että sijoittaminen soveltuu rakennettuun ympäristöön ja maisemaan. RakL 46 §, sijoittamisen edellytykset suunnittelutarvealueella, ei käytännössä ota kantaa sijoittamisen edellytyksiin maiseman kannalta. Näin**

	ollen katsomme, että RakL 45 § mukaisesti maisemalliset näkökohdat tulee sijoittamisen yhteydessä huomioitua, vaikka arvokasta kulttuurimaisema-aluetta ei olisi merkitty suunnittelutarvealueeksi rakennusjärjestykseen.
Vesihuolto: Rakennusjärjestysluonnoksessa esitetään vesihuoltoverkostoon liitettävissä olevan rakennuspaikan minimikooksi 1000 m2 asemakaava-alueiden ulkopuolella ja yleiskaava-alueilla, joissa ei ole rakennuspaikan kokoa koskevia määräyksiä. Tämä koko mahdollistaa suhteellisen tiheän rakentamisen. Tekstin perusteella voi olettaa, että pienemmälle rakennuspaikalle rakentamisen mahdollistaa kumpaan tahansa vesihuoltoverkostoon liittämisen mahdollisuus. ELY-keskus katsoo, että mikäli vaadittavan rakennuspaikan minikokoon halutaan antaa helpotusta vesihuoltoverkostoon liittämisen perusteella, niin sen ehtona tulisi käyttää liittämistä viemäriverkostoon. Tämä vähentäisi mahdollisuutta sellaisten asemakaava-alueiden ulkopuolisten asutustihentymien kehittymistä, joissa ilmenee ympäristönsuojelullisista syistä vesihuoltolain 6 §:n mukainen kunnan vesihuollon järjestämisvelvollisuus. Hämeenkyrön kunnan vuoden 2013 rakennusjärjestyksessä on paljon rakentajaa ohjaavaa tietoa vesihuollosta muun muassa vesihuoltolain velvoitteista, ympäristönsuojelumääräyksistä ja kunnan alueella talousvesikaivoissa yleisesti ilmenevistä haitta-aineista. Moni näistä asioista puuttuu nyt lausunnolla olevasta luonnoksesta. Olisi hyvä varmistua, että rakentaja tulee näistä tietoiseksi hanketta suunnitellessaan joko rakennusjärjestyksen tai jonkin muun väylän kautta.	**Vesihuoltolaki 119/2001 3 § määrittelee, että vesihuollolla tarkoitetaan talousvettä sekä jätevettä ja kohdan oli tarkoitus koskea molempia. Vesihuoltoverkosto sana on kuitenkin selvyyden vuoksi nyt korvattu ehdotukseen viemäriverkostolla, koska talousveteen liittyminen ei ole kiinteistön pinta-alan osalta niin oleellinen ominaisuus kuin jätevesijärjestelmä.** **Kunnan ympäristönsuo-jelumääräyksistä on lisätty viittauksia soveltuviin kohtiin 18.1, 18.2, 22.6 sekä 25.1.** **Ympäristönsuojelumää-räyksien määräyksiä ei kirjoiteta auki rakennusjärjestykseen, jotta ympäristönsuojelu-määräyksien muuttuessa rakennusjärjestyksen ja ympäristönsuojelumää-räyksien välille ei jää kuntaan ristiriidassa olevia määräyksiä.**
Alin suositeltava rakentamiskorkeus: Lukuun 20.2 *Määritykset alimmista rakentamiskorkeuksista* tulee lisätä tieto siitä, että annetut järvikohtaiset lukemat eivät sisällä paikkakohtaista aaltoiluvaraa. Aaltoiluvara tulee määrittää paikkakohtaisesti, ja se riippuu mm. rannan muodosta ja jyrkkyydestä sekä tuulen pyyhkäisymatkasta, jotka vaihtelevat järvillä huomattavasti. Näin ollen yksittäisen aaltoiluvaran antaminen koko järvelle ei ole tarkoituksenmukaista. Aaltoiluvaran arviointiin voi käyttää esimerkiksi Tulviin varautuminen rakentamisessa -opasta (2014). Mikäli rakennusjärjestyksessä halutaan ilmoittaa lukema sisältäen aaltoiluvara, se tulee määrittää ns. pahimman skenaarion mukaan koko järvelle.	**Aaltoiluvarasta on kerrottu kohdassa 20.1 yleiset määräykset. Ehdotukseen on lisätty lausunnon mukaisesti 20.2. kohtaan tarkennus aaltoituvaran huomioimisesta hankekohtaisesti.** **Aaltoituvaraa ei nähdä tarkoituksenmukaiseksi määrittää pahimman**

	skenaarion mukaan koko järvelle.
Hulevedet: ELY-keskus pitää hyvänä asiana, että hulevesien osalta määräyksiä on kehitetty, ja että rakentamislupahakemuksen liitteenä tulee selvittää hulevesiratkaisujen järjestäminen. Maanpäälliset ratkaisut hulevesien viivyttämiseen ensisijaisena vaihtoehtona maanalaisiin verrattuna nähdään positiivisena asiana. On tärkeää, että työmaavesien hallintaan ja käsittelyyn on kiinnitetty huomiota. ELY-keskus suosittelee, että varsinkin suuremmilla hankkeilla vaadittaisiin työmaavesien osalta hallintasuunnitelma ennen rakentamiseen ryhtymistä. ELY-keskus muistuttaa ilmastonmuutoksen aiheuttaman lisän huomioimisesta rankkasateisiin, kun hulevesien käsittelyä mitoitetaan. Toimivat ja kapasiteetiltaan riittävät tulvareitit olisi hyvä ottaa huomioon rakentamista suunnitellessa.	**Lisätty kohtaan 46.4. maininta, että rakennusvalvonta voi edellyttää perustellusta syystä työmaa-aikaisien vesien hallintasuunnitelmaa.**
Luontoarvot Rakennusjärjestykseen on edistyksellisesti nostettu 34 §, Arvokkaat luontoalueet. Määräys jää kuitenkin melko ohueksi. Määräystä olisi syytä tarkentaa seuraavat seikat huomioon ottaen: • Rakennusjärjestyksessä tulee yksiselitteisesti käydä ilmi, että suojeluun varatuilla alueilla (Natura-alueet, suojelualueet, kaavassa huomioidut luontoarvokohteet) ei saa ryhtyä rakentamistoimenpiteisiin. Poikkeaminen voi olla mahdollista asianmukaisin menettelyin. • Mikäli rakennushankkeilla voi olla vaikutusta Natura 2000-verkoston alueelle, tulee vaikutukset arvioida ja ottaa huomioon rakennushankkeen lupamenettelyn yhteydessä. • Euroopan unionin tiukkaa suojelua eläinlajien kuten liito-oravan, viitasammakon, lepakoiden sekä eräiden sudenkorentojen elinympäristöjen säilyttäminen tulee ottaa huomioon ja selvittää lajien säilytyskeinot ympäristöviranomaisten kanssa yhteistyössä rakennushankkeita valmisteltaessa siltä osin, kun asiaa ei ole erikseen ratkaistu. Samoin menetellään kasvillisuuden merkittävien kohteiden, erityisesti uhanalaisten ja rauhoitettujen kasvien kasvupaikkojen osalta. • Tarvittaessa rakentamisluvan tai poikkeamisluvan yhteydessä pyydetään lausunto ELY-keskukselta vakituisen asuinrakennuksen tai loma-asunnon rakentamiselle uhanalaisen lajien esiintymisalueiden läheisyydessä. Rakennettaessa rakennushankkeeseen ryhtyvän tulee selvittää uhanalaisten eliölajien esiintyminen rakennuspaikalla ja esittää tarvittaessa suunnitelma näiden huomioon ottamisesta. Myös luvasta vapautettujen laiturien osalta voi nousta esille velvollisuus huomioida direktiivilajit (viitasammakko, eräät sudenkorennot). Rakennusten purkamista koskevaan kohtaan olisi syytä lisätä esimerkiksi seuraava määräys: *Rakennuksen purkajan on tarvittaessa selvitettävä rakennuksen soveltuvuus lepakoiden päiväpiiloksi.* Kaikki Suomessa esiintyvät lepakkolajit ovat tiukasti suojeltuja lajeja, joiden lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luonnonsuojelulaki 78 §). Rakennuksen lepakkopotentiaalia nostavat esimerkiksi seuraavat rakenteet: ullakot, vintit, hormit, kellarit. Mikäli rakennuksessa on lepakoille soveltuvia	**Lisätty määräys suojelualueista kohtaan 34 §. Kaavoissa huomioidut luontoarvokohteet käsitellään kaavamääräyksen mukaisesti.** **Rakentamislain 191 § mukaisesti lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on lisäksi noudatettava, mitä muinaismuistolaissa ja luonnonsuojelulaissa säädetään.** **Rakennusjärjestyksessä ei nähdä tarpeelliseksi ottaa kantaa yksityiskohtaisesti muiden lakien nojalla suojeltuihin eläinlajeihin. Mahdolliset tulevat muutokset kyseisiin lakeihin voisivat asettaa suojeltavat lajit eriarvioiseen asemaan tai mahdollisten lakimuutoksen myötä aiheuttaa rakennusjärjestyksen uusimistarpeen.**

päiväpiilopaikkoja, tulee havainnoida, onko rakennuksissa merkkejä lepakoiden oleskelusta (raapimisjäljet, ulosteet, syönnökset). Mikäli merkkejä lepakoiden oleskelusta havaitaan, tulee tehdä tarkempi lepakkoselvitys. Rakennusjärjestyksessä on kiitettävästi huomioitu puutarhakasveihin liittyvät riskit vieraslajien osalta, ja ohjattu määräyksillä suosimaan sellaisia kasvilajeja viherrakentamisessa, jotka esiintyvät luontaisilla levinneisyysalueillaan. Myös lintuturvallisuuden nostaminen rakennusjärjestykseen on erinomainen asia.	
Rakentaminen pohjavesialueilla ELY-keskus pitää rakennusjärjestysluonnoksessa esitettyjä pohjavesiin liittyviä määräyksiä tarkoituksenmukaisina ja tarpeellisina. Rakennusjärjestyksessä olisi kuitenkin syytä huomioida lisäksi vielä seuraavat asiat: Termin "tärkeä pohjavesialue" tulkitaan useasti viittaavan vain 1- ja 1E-luokan pohjavesialueisiin. Suositeltavampaa on käyttää termiä **"pohjavesialue" tai "tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue".** Pohjavesialueet luokitellaan luokkiin 1, 2, 1E, 2E ja E. • 1-luokkaan kuuluvat vedenhankintaa varten tärkeät pohjavesialueet, joiden vettä käytetään tai on tarkoitus käyttää yhdyskunnan vedenhankintaan taikka talousvetenä enemmän kuin keskimäärin 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai yli viidenkymmenen ihmisen tarpeisiin. • 2-luokkaan kuuluvat muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat pohjavesialueet, jotka pohjaveden antoisuuden ja muiden ominaisuuksien perusteella soveltuvat 1 kohdassa tarkoitettuun käyttöön. • E-luokkaan kuuluvat pohjavesialueet, joiden pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen. **Lähtökohtaisesti 1- ja 2-luokan pohjavesialueiden katsotaan lainsäädännössä olevan samanvertaisia ja rakennusjärjestyksessä annettujen ohjeiden tulisi koskettaa kaikkia pohjavesialueita.** Pohjavesialueiden luokitus voi myös muuttua esimerkiksi vedenhankinnassa tapahtuvien muutosten seurauksena. Mikäli jotain erityisestä syystä määräyksen halutaan koskettavan vain tiettyjä pohjavesialueita, se tulisi tuoda määräyksessä selkeästi esille ristiriitaisten tulkintojen välttämiseksi. Hämeenkyrössä sijaitsee kokonaan tai osittain seuraavat pohjavesialueet 1E-luokka Mihari ja Ulvaanharju sekä Ylöjärvenharju (Ylöjärvi) ja Vatulanharju (Ikaalinen), 1-luokka Laitila ja Mannanmäki sekä Vilpeenharju (Ylöjärvi), 2-luokka Ketunkivenkangas ja Mahnalanharju sekä Lintuharju A ja B (Ylöjärvi). Rakennusjärjestyksen liitteen ohella pohjavesialueiden rajat voi esittää karttapalvelussa kaupungin omilla verkkosivuilla. Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämä ajantasainen pohjavesialueiden luokitusten ja rajausten paikkatietoaineisto on myös nähtävillä julkisilla verkkosivustoilla, kuten vesi.fi ja MML:n Paikkatietoikkuna. Rakennusjärjestyksissä on tavanomaisesti annettu ohjeita pohjaveden rakentamisen aikaiseen suojeluun muun muassa työmaavesien hallinta, työkoneiden tankkaaminen ja säilyttäminen sekä polttoaineiden ja kemikaalien varastointi. Ohjeita on annettu myös jätevesien käsittelystä pohjavesialueilla. Pohjavesialueilla	**Pohjavesialueen termiä muutettu: 25.2 kohdasta poistettu pohjavesialueen edestä sana tärkeä lausunnon mukaisesti.** **Kunnan ympäristönsuojelumääräyksistä on lisätty viittauksia soveltuviin kohtiin 18.1, 18.2, 22.6 sekä 25.1.** **Ympäristönsuojelumääräyksien määräyksiä ei kirjoiteta auki rakennusjärjestykseen, jotta ympäristönsuojelumääräyksien muuttuessa rakennusjärjestyksen ja ympäristönsuojelumääräyksien välille ei jää kunnan määräyksiin ristiriidassa olevia määräyksiä.**

jätevedet tulee johtaa pohjavesialueen ulkopuolelle tai umpisäiliöön. Jätevesien pääsy maaperään tai pohjaveteen tulee estää. Jätevedet tulee johtaa käsittelykohteeseen tiiviissä putkessa, jossa on riittävästi tarkastuskaivoja putken kunnon tarkastamista varten. Tarkastuskaivot tulee rakentaa myös liitettäessä tonttiviemärit kunnalliseen jätevesiviemäriin. Jätevesiviemärin ja jätevesijärjestelmän (esim. umpisäiliö) tiiveydestä on varmistuttava koestamalla viemärit ja jätevesijärjestelmä ennen niiden käyttöönottamista. ELY-keskus pyytää huomioimaan kyseisten ohjeiden saatavuuden, mikäli niitä ei enää kirjata osaksi rakennusjärjestystä. Niin pysyvä, kuin rakentamisen aikainen tilapäinen pohjaveden alentaminen edellyttää asiantuntijan laatimaa pohjaveden hallinta- ja tarkkailusuunnitelmaa sekä mahdollisen vesilain mukaisen lupatarpeen arviointia. Toimivaltainen ympäristöviranomainen, tällä hetkellä ELYkeskus, arvio tarvittaessa vesilain mukaisen lupatarpeen ja antaa siitä lausunnon. ELY-keskukset tulevat todennäköisesti nimikkeenä lähivuosina poistumaan valtion virastojen organisaatiouudistuksessa.	
Maalämpöjärjestelmät pohjavesialueella ELY-keskus suosittelee kieltämään maalämpökaivojen sijoittamisen pohjavesialueille. Hankkeille voi hakea vesilain mukaista lupaa, mutta viimeaikainen oikeuskäytäntö ei ole ollut pohjavesialueille haetuille energiakaivojen lupahakemuksille myönteinen. Maalämmön keruupiirin sijoittaminen pohjavesialueelle edellyttää mahdollisesti vesilainmukaista lupaa, joka on riippuvainen tehtävien maaperätutkimusten tuloksista ja maaperän tiiviydestä sekä tiiviin maaperäkerroksen paksuudesta.	**Maalämpökaivojen ja maalämmön keruupiirien määräys on korjattu lausunnon mukaiseksi kohtaan 25.3.**
Maa- ja kallioperän erityispiirteet Hämeenkyrön kunnan alueella on mustaliuske-esiintymiä kallioperän kiillegneissi ja -liuskevyöhykkeellä (kallioperäkartta 1:200 000, GTK), jotka voivat rajoittaa alueen maankäyttömahdollisuuksia. ELY-keskus pitää tärkeänä tämän tiedon esiintuomista myös rakennusjärjestyksessä. Mustaliuskealueilla riskiä aiheuttavat muutokset, joissa mustaliusketta sisältävää kallio- ja/tai maaperää paljastetaan niin, että mustaliuske altistuu ilmakehän hapelle ja vedelle tuottaen hapanta, metallipitoista valuntaa. Tällaista riskiä aiheuttavia toimintoja ovat mm. kalliokiven louhinta ja murskeen käsittely, rakentaminen ja kiviainesten ottaminen, maankaivuu ja -käsittely ja maa-ainesten jatkokäyttö sekä kuivatushankkeet, joissa alennetaan pohjaveden pintaa.	**Lisätty maininta 27 § haitalliset yhdisteet kohtaan mustaliuske-esiintymistä.**
Geologisesti arvokkaat alueet ELY-keskus katsoo, että Hämeenkyrön geologisesti arvokkaat muodostumat tulisi mainita rakennusjärjestyksen luvussa Rakentaminen erityisalueilla. Kohteista maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat alueet on merkitty myös Pirkanmaan maakuntakaavan ge-alueiksi ja niille on asetettu suunnittelu- ja suojelumääräykset. Suunnittelutarvealueisiin tulisi sisällyttää myös pohjavesialueet ja arvokkaat geologiset muodostumat.	**24.1. kohtaan listaan lisätty geologisesti arvokkaat alueet.** **Rakentamislain 45 § mukaisesti luontoarvot huomioidaan rakentamisluvan yhteydessä.**
Rakentaminen ja maantiet Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetussa laissa (jäljempänä LjMTL, Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä 503/2005 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX ®) on säädöksiä,	**39.1. kohtaa on täsmennetty erottamalla otsikoilla katualueet, maantiet ja yksityistiet.**

jotka koskevat maanteiden varteen rakentamista niin asemakaava-alueella kuin asemakaava-alueen ulkopuolella. Etenkin LjMTL:n säädökset koskien kulkuyhteyksien järjestämistä maanteiltä, tiealueelle ja maantien suoja-alueelle sekä tien viereen rakentamista sekä tieltä luettavien mainoslaitteiden sijoittamista ovat merkittäviä sekä liikenteen sujuvuuden että liikenneturvallisuuden kannalta. LjMTL:n 3. luvussa annetaan maantiehen kohdistuvia toimenpiteitä koskevia määräyksiä ja 4. luvussa annetaan maantiealueen ulkopuolisia alueita koskevia maankäyttörajoituksia, joiden esittäminen rakennusjärjestyksessä on tarkoituksenmukaista ja näin on pääosin tehtykin lausunnolla olevassa rakennusjärjestysluonnoksessa. Rakennusjärjestyksen kohdan 39.1 ”Ajoneuvoliittymä” osalta Pirkanmaan ELY-keskus korostaa, että tienpitoviranomaisella on aina harkintavalta maanteiden liittymien osalta. Tienpitoviranomainen voi edellyttää uuden rakennuspaikan kulkuyhteyden toteuttamista maantiellä jo olemassa olevien liittymien kautta, koska etenkin liikenteellisesti merkittävimmillä maantiellä on tarve rajoittaa liittymien määrää. Eli voi olla rakentamishankkeita, joissa uuden liittymän rakentaminen maantielle ei ole liikenneturvallisuuden ja maantien sujuvuuden kannalta hyväksyttävää. Siten rakennusjärjestysluonnoksen yhden liittymän rakentamismahdollisuutta koskevaa määräystä ei voi useinkaan soveltaa maanteillä. Lähtökohtaisesti maankäytön jäte- ja hulevesiä ei saa johtaa maanteiden kuivatusjärjestelmiin. Pirkanmaan ELY-keskus muistuttaa vielä Rakentamislain 36 § mukaisesti rakentamishankkeeseen ryhtyvän huolehtimisvastuuta mahdollisen liikennemelun torjunnassa. Pirkanmaan ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuurivastuualue vielä korostaa, että maanteiden varteen rakennettaessa tai hankkeen synnyttäessä merkittäviä liikennevaikutuksia on eri rakentamista koskevista lupahakemuksista sekä myös rakentamishankkeissa, joissa rakentaminen ei edellytä lupaa kunnalta, kuultava ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuurivastuualuetta / tienpitoviranomaista naapurina (Rakentamislaki luku 6). Kuuleminen on suoritettava niin asemakaava-alueilla kuin niiden ulkopuolellakin, jollei kuuleminen rakennushankkeen vähäisyys tai sijainti suhteessa maantiehen taikka hankkeen sisältö huomioon ottaen ole maantien kannalta tarpeetonta. Tienpitäjän kuuleminen on hyvä suorittaa rakentamishankkeessa riittävän aikaisessa vaiheessa, jotta maanteiden ja maantieliikenteen asettamat rajoitukset ja ohjeet mm. kulkuyhteyksien järjestelyn osalta tulee suunnittelussa huomioiduksi.	**Maantien osalta on täsmennetty, että liittymäluvassa määritetään liittymän rakentamista koskevat ehdot.** **Hulevesien johtamisesta kadun tai maantien avo-ojaan on lisätty määräys 43 § kohtaan.** **Hämeenkyrön rakennusvalvonta tulkitsee, että rakentamislain luku 6 koskee vain niitä rakentamishankkeita, jotka edellyttävät rakentamislain mukaisesti rakentamislupaa. Näin ollen rakentamislain mukaisen naapurin kuulemisen ei katsota koskevan luvasta vapautettuja hankkeita. Rakennusvalvonta tai hankkeeseen ryhtyvä suorittaa rakentamislain luvun 6 mukaisesti elinvoimakeskuksen kuulemisen naapurina lupakynnyksen ylittävissä hankkeissa, kun hankkeen naapurina on maantie ja kuulemisen ei katsota olevan ilmeisen tarpeetonta.** **6.1. kohdan suoja- ja näkemäalueelle rakentamisen katsotaan koskevan myös rakentamisluvasta vapautettuja hankkeita, jolloin hankkeeseen ryhtyvän tulee pyytää tienpitoviranomaisen suostumuksen suoja-alueelle sijoittamiselle. Rakennusjärjestykseen on lisätty tästä maininta, jotta mahdollisesti suoja-alueelle sijoitettavalle rakennukselle ei ole tarvetta hakea erillistä poikkeamislupaa rakennusjärjestyksestä,**

	mikäli tienpitoviranomainen erityisestä syystä katsoo sijoittamisen suoja-alueelle olevan mahdollista.
2. Pirkanmaan maakuntamuseo 17.3.2025	
Pirkanmaan maakuntamuseolta pyydetään lausuntoa otsikossa mainitusta hankkeesta. Maakuntamuseo on antanut lausunnon hankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (Diar. 854/2024, 11.11.2024). Tutustuttuaan rakennusjärjestyksen luonnokseen alueellinen vastuumuseo toteaa seuraavaa. Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että Hämeenkyrön rakennusjärjestysluonnoksessa ohjataan pääosin hyvin kulttuuriympäristöjen arvojen huomioimista hankkeissa. Kulttuuriympäristön vaaliminen on huomioitu heti rakennusjärjestyksen alussa, 3 §:ssä, jossa määrätään: ”*Kun rakennuskohde tai toimenpide sijoittuu arvokkaaseen ympäristöön tai suojeltuun kohteeseen, tulee hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä selvittää yhdessä rakennusvalvontaviranomaisen kanssa eri tahojen lausuntotarpeet ja mahdolliset toimenpidettä rajoittavat tekijät.”* Maakuntamuseo pitää onnistuneena, että rakennusjärjestyksessä mainitaan suojeltujen kohteiden lisäksi myös arvokkaat kohteet, koska hyvinkin merkittäviä rakennuksia tai maisemakokonaisuuksia on saattanut jäädä vaille varsinaista suojelumerkintää johtuen puuttuvasta asema- tai yleiskaavasta tai kaavojen vanhentuneisuudesta. Lisäksi muun muassa rakennusjärjestyksen 5 §:ssä on annettu hyvää ohjausta rakennuskohteen sopeuttamisesta ympäristö- ja kuntakuvaan. Samoin maakuntamuseo pitää tärkeinä rantarakentamisen ohjaamisen 19 § ja 21 § sekä erityismääräyksiä 32 § asemakaava-alueiden ulkopuolisilla alueilla. Kulttuuriympäristön näkökulmasta tärkeitä ovat myös 44 § *Rakennuksen tai sen osan purkaminen ja erityisesti 24 § Arvokkaat ja suojellut ympäristöt ja kohteet.*	
24 §:ssä *Arvokkaat ja suojellut ympäristöt ja kohteet* esitetty listaus on kattava. Pirkanmaan maakuntamuseo kiittää erityisesti siitä, että luettelossa on huomioitu myös paikallisesti arvokkaat alueet ja kohteet. Kohdassa 24.2 on annettu hyvää ohjausta hankkeille, jotka kohdistuvat edellä listattuihin arvokkaisiin ja suojeltuihin ympäristöihin ja kohteisiin. Tällöin tulee kiinnittää ”*erityistä huomiota rakennuskohteen sijoittumiseen ympäristöön, maisemaan, rakennuskantaan ja alueen ominaispiirteiden säilyttämiseen niin, että kulttuuriympäristö- ja maisema-arvot säilyvät. Alueella olevaa rakennuskantaa ja pihapiirejä tulee säilyttää ja korjata perinteitä vaalien. Rakentamisen tulee tapahtua alueen kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot huomioiden. Arkeologinen kulttuuriperintö tulee huomioida rakennussuunnittelussa ja rakentamisessa. Kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kiellettyä. Mikäli rakentamisen yhteydessä havaitaan merkkejä muinaisjäännöksestä, on työ keskeytettävä ja ilmoitettava asiasta museoviranomaiselle*.” Lisäksi määräyksissä huomioidaan asianmukaisesti rakentaminen sellaiselle tontille, jonka asemakaava on ollut voimassa yli 13 vuotta.	**Kohtaan 24 on ehdotukseen tehty esityksen mukaiset muutokset**

Pirkanmaan maakuntamuseo esittää, että 24 §:n tekstiä (kohta 24.2) täydennetään vielä arkeologisen kulttuuriperinnön osalta seuraavilla lauseilla: *Kiinteään muinaisjäännökseen kuuluu suoja-alue, joka on tarpeen muinaisjäännöksen säilymiseksi sekä sen laadun ja merkityksen kannalta välttämättömän tilan varaamiseksi sen ympärille (MML 4* §). Rakennuspaikan ja suojelukohteen välisen etäisyyden riittävyyttä arvioi tapauskohtaisesti alueellinen vastuumuseo (Pirkanmaan maakuntamuseo). Valtaosa muinaisjäännöksistä on tarkemmin rajaamattomia, joten maankäytön suunnittelu niiden läheisyydessä voi edellyttää arkeologisia tutkimuksia ennen rakentamista. Rakentamista tai muuta maankäyttöä suunniteltaessa kiinteän muinaisjäännöksen alueelle tai sen läheisyyteen tulee pyytää lausunto alueelliselta vastuumuseolta (Pirkanmaan maakuntamuseo). Kohdan 24.2 tekstiä on syytä myös konkretisoida esimerkeillä mahdollisista kiinteän muinaisjäännöksen merkeistä muodossa: *Mikäli rakentamisen yhteydessä havaitaan merkkejä muinaisjäännöksestä (esim. ympäröivästä poikkeavaa nokista tai punertavaa maata, hiiltä, kiveystä, kivi- tai tiilimuurausta tai arviolta yli 100 vuotta vanhoja esineitä), on työ keskeytettävä ja ilmoitettava asiasta museoviranomaiselle.* Pirkanmaan maakuntamuseo kiittää kohdan 24.4 määräyksestä, jonka mukaan toimenpiteen kohdistuessa *”arvokkaaseen kulttuuriympäristökokonaisuuteen tai kohteeseen tai suojeltuun rakennukseen, on ennen kuntakuvaan vaikuttavien toimenpiteiden toteuttamista, käyttötarkoituksen tai sisätilojen muuttamista oltava hyvissä ajoin yhteydessä rakennusvalvontaviranomaiseen sekä pyydettävä museoviranomaisen lausunto muutoshankkeesta ja kohteen kulttuurihistoriallisesta arvosta”*. Koska arvokkaisiin kohteisiin kuuluvat mm. kiinteät muinaisjäännökset, jotka ovat usein tarkemmin rajaamattomia ja sijaitsevat pääosin maan alla, on tärkeää muinaismuistolain 1 ja 4 §:n vaatimusten mukaisesti täydentää em. lause muotoon: "Kun toimenpide kohdistuu arvokkaaseen kulttuuriympäristökokonaisuuteen tai kohteeseen tai suojeltuun rakennukseen <u>tai kiinteän muinaisjäännöksen lähiympäristöön</u>, on ennen kuntakuvaan <u>tai maapohjaan</u> vaikuttavien toimenpiteiden toteuttamista, käyttötarkoituksen tai sisätilojen muuttamista oltava hyvissä ajoin yhteydessä rakennusvalvontaviranomaiseen sekä pyydettävä museoviranomaisen lausunto - -".	
Uusi rakentamislaki siirtää monissa asioissa aiempaa enemmän vastuuta hankkeeseen ryhtyvälle ja tämän kyvylle tulkita kaavoja ja määräyksiä sekä erilaisia ohjeita. Pirkanmaan maakuntamuseo kiittää Hämeenkyrön kuntaa rakennusjärjestysluonnoksen 44 §:stä, jonka mukaan rakennusvalvontaviranomainen "*voi erityisestä syystä rakennuksen purkamisen sisältävää rakentamislupahakemusta tai erillistä purkamislupahakemusta käsitellessään edellyttää, että hakija toimittaa selvityksen rakennuksen ja sen sisätilan historiallisesta tai rakennustaiteellisesta arvosta”*. Tämä mahdollisuus selvitysten edellyttämiseen auttaa rakentamislain mukaisesti varmistamaan, ettei purkaminen vaikeuta rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista sellaisessa tilanteessa, jossa olemassa olevat inventointitiedot ovat selvästi puutteellisia.	**Rakennusvalvonta ohjeistaa luvan hakijaa tapauskohtaisesti. Rakennusjärjestykseen ei ole tarkoituksenmukaista avata laajasti eri tietopalveluiden sijainteja.**

15 §:ssä *Rakennuspaikalle asetettavat vaatimukset määrätään: ”rakennushankkeeseen ryhtyvän on selvitettävä etukäteen, soveltuuko kiinteistö rakentamiseen, kun otetaan huomioon suojelulliset, historialliset ja luontoarvot sekä ennusteet muuttuvista ilmasto-olosuhteista*”. Maakuntamuseo pitää määräystä tarpeellisena. Kuntalaiset tarvitsevat kuitenkin myös ohjausta siihen, miten tunnistaa kulttuurihistoriallisesti arvokkaat alueet ja kohteet ja mistä tieto 24 §:ssä mainituista arvokkaista ja suojelluista alueista ja kohteista löytyy. Tähän olisi tärkeää antaa ohjeita viittaamalla mm. museon edellisessä lausunnossa mainittuihin tietopalveluihin.	
Pirkanmaan maakuntamuseo pitää erinomaisena, että rakennusjärjestysluonnokseen sisältyy rakennetun ympäristön ja maiseman arvoja kuvaavia liitekarttoja, jotka ovat erinomainen tiedonvälittämisen keino. Maakuntamuseo huomauttaa, että valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön kohteista puuttuvat *F. E. Sillanpään kodit* (Myllykolu, Saavutus ja Töllinmäki) sekä *Hämeenkankaan- ja Kyrönkankaantie*. Teknisenä korjauksena maakuntamuseo esittää maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö -termin korvaamista maakunnallisesti arvokkaalla rakennetulla kulttuuriympäristöllä. Maakuntamuseo esittää, että rakennusjärjestykseen lisättäisiin huomautus, että kartoilla ei ole esitetty lailla suojeltuja rakennuksia tai paikallisesti arvokkaita, inventoinneissa tunnistettuja ja/tai kaavalla suojeltuja alueita, pihapiirejä tai rakennuksia. Lisäksi maakuntamuseo esittää, että liitekarttojen yhteyteen lisätään maininta, että kartat esittävät tilannetta rakennusjärjestyksen laatimishetkellä ja ajantasainen aineisto tulisi tarkastaa kunnalta tai alueelliselta vastuumuseolta. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta liiteaineisto puuttuu rakennusjärjestyksen luonnoksesta. Rakennushankkeiden kannalta oleellinen tieto siitä, mistä arkeologisten kohteiden paikka- ym. tiedot ovat saatavilla, myös puuttuu, ja se tulisi vielä lisätä. Keskeisimpiä tiedon lähteitä ovat Museoviraston *Kulttuuriympäristön palveluikkuna* www.kyppi.fi ja karttapalvelu *https://kartta.museoverkko.fi* sekä Maanmittauslaitoksen *Paikkatietoikkuna.*	**Lisätään ehdotetut kohteet sekä tiet karttaan ja korjataan termi oikein karttaan.** **Karttaan on lisätty maininta että ajantasainen aineisto on tarkistettava vastuutaholta.**
Luonnokseen ei sisälly listausta valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä alueita ja kohteita koskevista inventoinneista, joissa on alueiden osoittamisen lisäksi määritelty ne ominaispiirteet ja arvot, joihin arvoluokitus perustuu. Maakuntamuseo esittää, että rakennusjärjestykseen sisällytetään listaus keskeisistä inventoinneista. Näitä ovat esimerkiksi: - Pirkanmaan valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet - VAMA 2021- Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi: Ehdotus maakunnallisiksi maisema-alueiksi 2013- Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt 2016- Kulttuurimaisemat 2016: Pirkanmaan maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat maatalousalueet- Hämeenkyrön osayleiskaavainventointi 2017 - Kirkonkylästä ja maataloudesta modernismiin, Hämeenkyrön ja Kyröskosken taajamaksi- Kulttuuriympäristöselvitys, Sasi-Mahnala-Laitila-Metsäkulma -osayleiskaava 2023- Rakennusinventointi 2010. Kirkkojärvi-Heinijärvi-Herttuala-Jumesniemi, 2010- Hämeenkyrön kansallismaiseman hoitosuunnitelma, 1997	**Inventointien tuominen osaksi rakennusjärjestystä saattaisi muuttaa inventointien oikeusvaikutuksia maanomistajille ja kuntalaisille, jonka ei nähdä olevan tarkoituksenmukaista rakennusjärjestyksen yhteydessä. Inventoinnit huomioidaan tapauskohtaisesti rakentamislupien käsittelyssä sekä kaavoituksen yhteydessä.**

Lisäksi kunnan verkkosivuille rakennusjärjestyksen yhteyteen olisi hyvä lisätä helposti päivitettävät tiedot siitä, mistä kaavatiedot ja kulttuuriympäristön arvoja koskevat tiedot löytyvät ja että kaavoituksesta, rakennusvalvonnasta ja alueelliselta vastuumuseolta voi niistä tiedustella tarkemmin. Tämä päivittyvä tieto palvelisi rakennushankkeisiin ryhtyviä mm. 3 ja 15.1 §:n velvoitteiden osalta paremmin kuin nopeasti vanhentuvat tiedot rakennusjärjestyksessä tai sen liiteaineistoissa.	**Rakennusjärjestyksen lisäksi kunta voi laatia tarkempia ohjeistuksia aiheesta sivuilleen. Rakennusjärjestys pyritään pitämään määräysluontoisena, jolloin ohjeiden ajantasaisuus on helpompaa pitää yllä tulevaisuudessa.**
Pirkanmaan maakuntamuseo esittää vielä harkittavaksi ja täydennettäväksi muutamia rakennusjärjestyksen kohtia edellä jo mainittujen lisäksi. Pykälään 22 § *Luvanvaraisuudesta vapautetut uudisrakentamiskohteet ja niitä koskevat määräykset* maakuntamuseo esittää yleismääräystä, jonka mukaan vapautus luvanvaraisuudesta ei koske suojeltuja rakennuksia, kiinteiden muinaisjäännösten ja muiden arkeologisten kulttuuriperintökohteiden alueita eikä alueita, joita koskee kaavan aluesuojelumerkintä.	**Yleismääräystä ei katsota tarkoituksenmukaiseksi, koska osa luvasta vapautetuista kohteista katsotaan olevan vähäisiä toimenpiteitä, joissa rakentamista ei ole tarvetta ohjata. Luvasta vapautetussa rakentamisessa tulee noudattaa kaavamääräyksiä.**
Ilmalämpöpumppujen osalta 22 §:ssä määrätään, ettei niitä tulisi suojelluissa ja arvokkaassa kulttuuriympäristössä sijoittaa kadun puoleiselle julkisivulle. Pirkanmaan maakuntamuseo pitää kirjausta kannatettavana ja esittää täydennystä siten, että suojelluissa kohteissa ja arvokkaissa kulttuuriympäristöissä ulkoyksiköt suositeltaisiin asentamaan maatuen varaan, irti seinästä. Maakuntamuseo esittää kohdan 22.4 *Aurinkosähköjärjestelmät* yleismääräyksiin täydennystä, että aurinkopaneelit tulee viistolla kattopinnalla asentaa lappeen suuntaisesti, selkeiksi suorakaiteen muotoisiksi kentiksi, eivätkä ne saa peittää koko lapetta. Kuntalaisille olisi lisäksi hyvä tarjota tietoa siitä, mitä teknisten laitteiden sopeuttaminen kuntakuvaan tarkoittaa. Esimerkiksi vihreään siirtymään liittyvien järjestelmien suunnittelusta on julkaistu Ympäristöministeriön toimesta opas *Vähähiiliset energiamuodot kulttuurihistoriallisesti arvokkaissa kohteissa: Kokemuksia esimerkkikohteista* (Ympäristöministeriö, 2024), ja myös Pirkanmaan maakuntamuseo on laatinut omat, lyhyet ohjeet aurinkopaneelien ja lämpöpumppujen asentamisesta kulttuurihistoriallisesti arvokkaisiin rakennuksiin. Ohjeet löytyvät museon internet-sivuilta.	**Aurinkosähköjärjestelmä kohtaan 22.4 on lisätty lausunnon perusteella kohta suojelluista kohteista ja arvokkaasta rakennetusta kulttuuriympäristöstä.**
Pirkanmaan maakuntamuseo kannattaa määräystä, jonka mukaan luvanvaraisuudesta ei vapauteta asemakaava-alueen ulkopuolella maatilan tilakeskuksen alueelle sijoittuvaa kasvihuonetta ja kasvutunnelia silloin, kun ne sijaitsevat valtakunnallisesti tai maisemallisesti arvokkaalla alueella. Maakuntamuseo katsoo, että samanlaista määräystä tulisi käyttää myös kohdissa 22.10 *Lantalat, lietesäiliöt ja laakasiilot* sekä 22.11 *Siilot ja varastointisäiliöt*.	**22.10 ja 22.11 kohtia täsmennetty koskemaan tilakeskuksen rakennusten läheisyyteen koskevaa rakentamista. Luvanvaraisuudesta vapautettava rakentaminen katsotaan tällöin koskevan toiminnassa olevan tilan tarpeellista elinkeinoharjoittamista.**

	Mikäli 22.10 tai 22.11 kohteita sijoitetaan muualle kuin tilakeskuksen rakennuksen läheisyyteen rakentamisluvan tarve harkitaan tapauskohtaisesti valtakunnallisesti tai maisemallisesti arvokkailla alueilla.
23 §:ssä *Luvanvaraisuudesta vapautettavat korjaus- ja muutostyöt ja niitä koskevat määräykset* on suojellut rakennukset ja alueet, joita koskee suojelumerkintä, rajattu luvanvaraisuudesta vapauttamisen ulkopuolelle. Tämä koskee asuinrakennusten terassien ja parvekkeiden lasittamista, julkisivun ja katon värisävyn ja (materiaalin) muutoksia. Pirkanmaan maakuntamuseo pitää määräyksiä pääosin onnistuneina ja katsoo, että vastaavan määräyksen tulisi koskea myös kohtaa 23.3 *Savupiiput ja tulisijat*. Lisäksi maakuntamuseo huomauttaa, että kohta 23.4 on tulkinnanvarainen sen suhteen, miltä osin määräys koskee muutoksia julkisivun ja katon materiaaleissa. 44 §:ssä määrätään, että rakennuskohteen osittaisessa purkamisessa ja korjaamisessa on otettava huomioon rakennuksen ominaispiirteet, eikä toimenpide saa harkitsemattomasti johtaa rakennuksen alkuperäisestä tyylillistä poikkeavaan lopputulokseen. Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että ristiriitaisten tulkintojen välttämiseksi sana "harkitsemattomasti" olisi syytä poistaa virkkeestä.	**Julkisivujen muutoksia koskevissa kohdissa on haluttu jättää tulkinnanvaraa, jotta hankkeita on mahdollista arvioida kohdekohtaisesti.** **44 § harkitsemattomasti sanan katsotaan olevan tarpeellinen, jotta rakentamisluvalla on mahdollisuus vähäisesti poiketa rakennuksen alkuperäisestä tyylistä silloin, kun muutoksen katsotaan olevan vähäinen ja perusteltu. Harkitsemattomasti sanan poistaminen voisi aiheuttaa tarvetta hakea poikkeamista rakennusjärjestyksestä vaikka muutoksen katsottaisiin olevan vähäinen.**
Teknisinä korjauksina maakuntamuseo esittää muutettavaksi 2 §:n *Rakennustapaohjeet* otsikoksi ”rakentamistapaohjeet”	
Päivitetyn rakennusjärjestyksen ehdotus liiteaineistoineen on lähetettävä lausuntoa varten Pirkanmaan maakuntamuseoon.	
3. Pirkanmaan Liitto 20.2.2025	
Pirkanmaan liitto toteaa, että rakennusjärjestyksen uudistaminen rakentamislain mukaiseksi on tärkeää. Rakennusjärjestyksen rooli on myös jatkossa vahva ja sen merkitys kaava-alueiden ulkopuolisessa rakentamisessa erittäin merkittävä. Pirkanmaan liitto katsoo, että rakennusjärjestyksessä tulisi ottaa huomioon Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 ja Pirkanmaan elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaavassa alueen erityisominaisuuksina osoitettavat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät luonnon ja kulttuuriympäristöjen arvoalueet. Näiden arvoalueiden huomioiminen rakennusjärjestyksessä edistää myös maakuntakaavojen tavoitteiden toteutumista. Pirkanmaan liitto esittää, että arvoalueet yksilöidään ja listataan sekä osoitetaan numeroituna rakennusjärjestyksen liitekartoilla. Alueiden näkyvyys liitekartoilla parantaa niiden arvojen huomioon ottamista rakentamisen suunnittelussa.	**Merkitään tiedoksi.**

Laadukkaan rakentamisen tueksi Pirkanmaan liitosta on myös mahdollista saada tarkempia lisätietoja maakunnallisista arvoalueista, jotka osoitetaan maakuntakaavoissa kehittämisperiaatemerkinnöillä. Näitä ovat esimerkiksi luonnon monimuotoisuuden ydinalueet ja siniviherluonnon monimuotoisuuden ydinalueet.	
4. Ympäristöterveys Pirteva 14.3.2025	
Ympäristöterveys Pirtevan terveystarkastaja toteaa lausuntonaan seuraavaa: Rakennusjärjestysluonnoksessa kohdassa 15.3. Asuinpaikkaa koskevat määräykset on uuden asuinrakennuspaikan vähimmäispinta-ala asemakaava-alueiden ulkopuolella ja yleiskaava-alueilla, joissa ei ole rakennuspaikan kokoa koskevaa määräystä 2000 m2. Näin pienellä kiinteistöllä voi olla vaikeaa sijoittaa juomavesikaivoa ja jätevesien maaperäkäsittelyä siten, että riittävät suojaetäisyydet saavutetaan. Rakennuspaikan koon tulisi olla vähintään 3000 m2.	**Rakentamislain 45 § mukaisesti rakennuspaikan kokoa on laskettu ja nykyinen minimikoko on 1000m^2. Voimassa olevan rakennusjärjestyksen mukaisesti rakennuspaikan on oltava pinta-alaltaan vähintään 2000m^2. Rakennuspaikan pinta-alan nostamisen aiemmasta ei katsota olevan lain hengen mukaista. 2000m^2 rakennuspaikalle talousvesikaivon ja jätevesijärjestelmän sijoittaminen voi olla haastavaa, mutta sen katsotaan kuitenkin olevan mahdollista kun valitaan kiinteistölle soveltuvat järjestelmät.**
5. MTK-Hämeenkyrö ry 12.2.2025	
Yleistä MTK-Hämeenkyrö ry. kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Hämeenkyrön kunnan rakennusjärjestyksen uudistamisen luonnosvaiheesta. Näemme tärkeänä, että Hämeenkyrön kunta päivittää vuodelta 2013 olevaa rakennusjärjestystä. Haluamme korostaa voimassaolevan alueidenkäyttölain seuraavia kirjauksia koskien yleiskaavan tarkoitusta: • Alueidenkäyttölain mukaan yleiskaavan tarkoituksena on kunnan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteensovittaminen. • Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa Tavoitteeksi on syytä ottaa hyvä kokonaisuus, jossa huomioidaan hankkeen kaikki vaikutukset. Pidämme tärkeänä, että tarvittavat vaikutusten arvioinnit tehdään riittävän laajasti ennen kuin päätöksiä hankkeen etenemisestä tehdään, ja että asianosaisia tiedotetaan hankkeen etenemisestä.	
Huomioitamme rakennusjärjestyksen uudistamisen luonnosvaiheesta: *Kohta 6.1. (sivu 11) Yleiset määräykset*-alaluvussa mainitaan, että ”savusaunaa tai muuta palovaarallista rakennuskohdetta, kuten viljankuivaamoa, ei saa sijoittaa 16 metriä lähemmäksi toisen omistamaa tai hallitsemaa maata eikä 20 metriä lähemmäksi rakennusta, joka on toisen omistamalla tai hallitsemalla maalla. Palovaarallinen rakennuskohde tulee sijoittaa naapurin rajasta palomääräysten edellyttämällä tavalla.”	**Maa- ja metsätalousministeriön asetus tuettavaa rakentamista koskevista paloteknisistä vaatimuksista 11 § asettaa vaatimuksia viljakuivaamon etäisyydelle ja tästä syystä rakennusjärjestyksen määräyksen katsotaan**

MTK-Hämeenkyrön mielestä edellä mainitusta kirjauksesta tulee poistaa maininta viljankuivaamosta, koska uudet viljankuivaamot ovat paloturvallisia ja niiden paloturvallisuuteen kiinnitetään yhä enemmän huomiota. Näin ollen rakennusjärjestyksen kirjaus ei olisi maanomistajalle ja maatalousyrittäjälle kohtuuton. Kyseinen lause rakennuksien paloturvallisuudesta on sanatarkasti mainittu Kuntaliiton mallirakennusjärjestyksessä vuodelta 2024. Rakentamislaissa (751/2023) ei määrätä tarkkaa metrimäärää rakennuskohteiden paloturvallisuuteen liittyvää etäisyyttä naapurin rajasta. Kyseisessä laissa todetaan myös, että rakennusjärjestyksen määräykset eivät saa olla kiinteistönomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuuttomia. MTK-Hämeenkyrö esittää muutosta kyseiseen kohtaan siten, että savusaunaa tai muuta palovaarallista rakennuskohdetta, lukuun ottamatta viljankuivaamoa, ei saa sijoittaa 16 metriä lähemmäksi toisen omistamaa tai hallitsemaa maata eikä 20 metriä lähemmäksi rakennusta, joka on toisen omistamalla tai hallitsemalla maalla perustuen maanomistajan oikeuteen, ettei kunnan rakennusjärjestys saa olla kiinteistönomistajalle kohtuuton. Kohdat 17§ *Rakentamisen määrä, maatilarakentaminen* (sivut 19–20) ja kohta 18§ *Eläinsuojat muualla kuin maatilalla* (sivu 20) toteamme olevan täysin aiemman vuoden 2013 rakennusjärjestyksen mukaiset, josta meillä ei ole huomautettavaa. *Liite 1 Siirtyvät lisämääräykset* (sivu 50)” 35 § Maanviljelys- tai metsätaloalueeksi (MV, MM) määrätyllä alueella saa rakentaa ainoastaan maanviljelystä, karjanhoitoa tai metsätaloutta palvelevia rakennuksia”. Esitämme sanaa ”ainoastaan” poistettavaksi lisämääräyskohdasta ja tekstiä muokattavaksi seuraavaan muotoon: ”Maanviljelys- tai metsätaloalueeksi (MV, MM) määrätyllä alueella saa rakentaa luonnonvaraelinkeinoja palvelevia rakennuksia”. Perusteluna, ettei lisämääräyskohta rajoita liikaa maa- ja metsätalousyrittäjän mahdollisuuksia harjoittaa ammattiaan ko. alueella ja luonnonvaraelinkeinot käsittävät edellä mainitut tuotantosuunnat laaja-alaisemmin.	**olevan perusteltua. Vaatimuksen ei katsota olevan näin ollen myöskään kiinteistönomistajalle kohtuuton. Kuntaliiton mallirakennusjärjestyksen mukaisessa kirjauksessa on huomioitu viljankuivaamon etäisyydessä vaikutukset myös naapurikiinteistöön, jotta viljankuivaamon rakentaminen ei vaikuta naapurin rakennusoikeuteen rakentaa neljän metrin päähän kiinteistön rajasta.** **Siirtyviin lisämääräyksiin ei ole tarkoituksenmukaista tehdä muutoksia aiemmasta uudella rakennusjärjestyksellä. Muutoksia on mahdollista tehdä kaavoituksella.**
6. Elenia Verkko Oyj 12.3.2025	
Elenia Verkko Oyj (jäljempänä ”Elenia”) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja lausuu esitysvaiheen asiakirjoista seuraavasti: Elenia pitää hyvänä, että rakennusjärjestysluonnoksessa kohdassa 4 puistomuuntamot on eriteltynä rakennelmiksi, jotka eivät käytä rakennusoikeutta. Elenia ehdottaa, että 4 §:ssä sana “puistomuuntamot” korvattaisiin kuitenkin pelkällä sanalla muuntamo. Muuntamoiden koot ja nimet vaihtelevat ja Elenia toivoo, että niitä käsiteltäisiin yhteneväisesti. Muuntamoita voi olla esim. pylväspuisto- ja reaktorimuuntamot, jotka ovat kaikki kooltaan alle 30m2. Tämä selkeyttäisi rakennusjärjestystä vielä lisää verkkoyhtiön näkökulmasta. Lisäksi Elenia toteaa selvyyden vuoksi, että yhdyskuntatekniset laitteet, kuten muuntamot, ovat rakennelmia, joiden ei tulisi olla rakentamisluvan tai sijoittamisluvan alaisia. Tulkinta on yhtenevä rakentamislain kanssa.	**Kohta 6.1 on muutettu ehdotukseen.**
Kohdassa 6.1 sanotaan: ”Maantielain mukaan rakennusta ei saa sijoittaa maantien suoja-alueella tai tien näkemäalueella. Suoja-alue ulottuu 20 metrin etäisyydelle tien tai lähimmän ajoradan keskilinjasta, valtateillä tai kantateillä 30 metriä ja moottoritiellä 50	

metriä ja sen rampeilla 20 metriä. Yksityistielain mukaan yksityisteillä suoja-alue ulottuu enintään 12 metrin etäisyydelle ajoradan keskilinjasta.” Elenia ehdottaa, että kohtaa muokattaisiin lisäämällä seuraava lause: ”Rakennusten etäisyyden yksityistien ajoradan keskiviivasta on oltava vähintään 12 metriä, ellei tiesuunnitelmassa ole toisin mainittu. Näille tien suoja-alueille ei saa rakentaa ilman tienpitäjän lupaa (yksityistielaki 560/2018)”.	
Elenia toteaa lisäksi, että asemakaava-alueilla voi olla tilanteita, joissa ei ole erikseen muuntamoille varattuja paikkoja tai alueita. Vihreän siirtymän ja asiakkaiden tilaamien liittymien myötä uusia muuntamoita joudutaan lisäämään asemakaava-alueille odottamattomastikin, eikä näille ole välttämättä varattuna paikkoja kaava-alueelta. Näissäkin tilanteissa maanomistajan lupa tulisi riittää sijoittamiselle ja lupaprosessin tulisi olla mahdollisimman kevyt. Tarpeettoman raskas lupaprosessi vaikeuttaa ja hidastaa verkon saneeraustöitä sekä potentiaalisesti pidentää Hämeenkyrön asukkaiden ja yritysten liittymien tilausaikoja. Elenialla ei ole tässä vaiheessa muuta lausuttavaa rakennusjärjestysluonnoksesta. Pyydämme saada uuden rakennusjärjestyksen tiedoksi osoitteella verkkolausunnot@elenia.fi	
7. Fingrid Oyj 13.3.2025	
Lausuimme 11.11.2024 rakennusjärjestyksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Toimme esille asioita, joita voi harkinnan mukaan sisällyttää rakennusjärjestykseen voimajohtojen kannalta. Rakennusjärjestysluonnoksessa 6 § luvussa 6.1. yleisissä määräyksissä lukee seuraavaa: ”Voimajohtoalueelle ei saa sijoittaa rakennuskohteita ilman voimajohdon omistajan tai haltijan lupaa. Voimajohto alueen läheisyyteen rakennettaessa on noudatettava Fingridin antamia ohjeistuksia ja määräyksiä”. Jälkimmäinen lause kannattaa muotoilla siten, että se koskee Fingridin ohella myös muiden voimajohtojen omistajien ohjeita. Fingrid ohjeistaa vain omistamiensa voimajohtojen osalta rakentajia. Voimajohtoalueen osien leveydet vaihtelevat tapauskohtaisesti ja voimajohtoaluetta koskevat tiedot pitää selvittää voimajohdon kunkin omistajalta rakentamista suunniteltaessa lähelle voimajohtoa. Fingridin omistamien johtojen osalta tehdään risteämälausuntopyyntö. Kaavoituksen yhteyshenkilönä Fingridissä toimii Mika Penttilä puh. 030 395 5230. Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan risteämälausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnot. Yleiskaavat ja asemakaavat, joissa on Fingrid Oyj:n voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnolle mieluiten sähköisenä osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi.	
8. Telia Towers Finland Oy 13.3.2025	
Telia Towers Finland Oy (jäljempänä ”TTF”) on 6.11.2024 lähettänyt lausunnon Hämeenkyrön kunnalle rakennusjärjestyksen uudistamisen OAS-vaiheessa (kts. liite). TTF viittaa kyseisessä lausunnossa jo toteamaansa ja esittää vielä alla tässä lausunnossa olevat huomiot rakennusjärjestysluonnoksen osalta. 1. Rakennusjärjestysluonnokseen sisältyvä mastojen etäisyysvaatimus	**Maston etäisyysvaatimukseen rajasta on tehty lausunnon perusteella muutos kohtaan 6.1, jotta etäisyysvaatimus ei tarpeettomasti vaikeuta**

Rakennusjärjestysluonnoksen kohdassa 2 luku, 6 §, 6.1 Yleiset määräykset (sivu 11) todetaan seuraavaa: *Vähäiset rakennelmat ja mastot tulee sijoittaa korkeutensa verran irti naapurin rajasta. rakennelman sijoittaminen edellä mainittua lähemmäksi edellyttää naapuritontin omistajan tai haltijan suostumusta.* TTF toteaa, että näin kirjoitettuna kyseinen määräys tulee tuottamaan paljon haittaa ja rajoittamaan tukiasemien (mastojen) rakentamista, sijoittelua sekä mastojen vaihtoa. Tyypillisesti rakennusjärjestyksiin sisältyvän etäisyysmääräyksen mukaan kohdetta ei tule rakentaa neljää (4) metriä lähemmäksi rajaa. TTF:n näkemyksen mukaan perusteita tämän vaatimuksen tiukentamiselle mastojen osalta ei ole jatkossakaan. Mastojen sijoittelussa huomioidaan aina ko. kiinteistö tai tontti, jolle masto sijoitetaan, sekä naapurit. Eli maston sijoitus määritellään naapureista sen etäisyyden päähän, joka on mahdollista toteuttaa (tontin joihinkin osiin voi olla hankala rakentaa maaperän, jyrkän rinteen tms. takia). Naapureita voi olla useita, joten maston sijoituksessa tulee huomioida heidät kaikki. Hyvänä perussääntönä on ollut, että neljää metriä lähemmäksi rajaa ei saa rakentaa. Tukiasema-alueelle sijoitetaan masto, laitesuoja, piha-alue (johon esim. nostokaluston saa sijoitettua ja jossa mahtuu kääntymään esim. pakettiautolla), siirtoyhteyskaapeloinnit ja sähkökaapelit (sähköliittymä). Tukiasema-alueet ovat joko vuokrattuja (kunnan tai yksityisen maanomistajan kanssa tehty maanvuokrasopimus) tai ostettuja. Riippumatta siitä, onko kyse vuokratusta tai omasta tontista, ovat alueet pienehköjä, kompakteja kiinteistöjä, joihin mahtuu edellä mainitut tukiasematarpeet. On kohtuutonta, perusteetonta ja tarpeetonta vaatia, että mastot tulee sijoittaa korkeutensa verran irti naapurin rajasta. Tämä perusteeton määräys toisi uusiin ja nykyisiin tukiasema-alueisiin huomattavia rajoituksia. Lisäksi tämä voisi johtaa siihen, että soveltuvia alueita tukiasemakohteiden rakentamiseen olisi löydettävissä nykyistä vähemmän, mikä osaltaan heikentäisi kunnan alueen viestintäyhteyksien laatua. Uusissa mastokohteissa vuokrattavat ja ostettavat tukiasema-alueet kasvaisivat merkittävästi, mikä aiheuttaisi huomattavat lisäkustannukset hankkeisiin ja aiheuttaisi pahimmillaan riskin siitä, että kohteita ei päädyttäisi rakentamaan korkeiden kustannusta johdosta. Tämä olisi epäedullinen kehitys myös kunnan ja kaavoittajan kannalta, kun kaavoitettavaa maata jäisi hyödyntämättä. Olemassa olevissa mastokohteissa myös maston vaihtotilanteista tulisi ongelma. Nykysäädösten mukaan rakennetut mastot (esim. korkeudeltaan 60 metriä) on sijoitettu 4 - 10 metrin päähän rajasta (ja tontin koko esim. 25m x 30m = 750 m²). Uuden määräyksen mukaan emme voisi enää vaihtaa uutta mastoa vanhan maston tilalle, vaikka uuden maston koko olisi sama kuin vanhan (tai korkeampi). Uuden määräyksen mukaan neliönmuotoinen tontti 60 metrin mastolle vaatisi 120m x 120m = 14 400 m² maa-alueen, jotta masto olisi 60 metrin päästä rajasta. Näin ollen TTF:lle tulisi jäämään useita vuokra- ja omistustontteja, joita ei voisi enää hyödyntää, kun masto on tullut ikänsä päähän tai vaihtoehtoisesti jos tarvittaisiin uusi masto viestintäyhteyksien lisäämiseen tai parantamiseen.	**mastojen rakentamista tulevaisuudessa.** **Maston ja hallituksen esityksen mukaan mastoksi tulkittavan alle 30m tuulivoimalan etäisyysvaatimukset on erotettu toisistaan ja maston osalta kirjausta on korjattu niin, että masto on mahdollista rakentaa vähintään neljän metrin päähän naapurin rajasta. Alle 30 metrin tuulivoimalan etäisyysvaatimus on säilytetty ennallaan, josta on mahdollista poiketa naapurin suostumuksella.** **Yli 30m korkeat mastot ja tuulivoimalat edellyttävät rakentamislupaa rakentamislain mukaan ja niiden kohdalla etäisyydet käsitellään lupahakemuksen yhteydessä.**

2. Yleistä mastorakentamiseen liittyvistä laatu- ja turvallisuustoimenpiteistä Mastojen rakentamiseen liittyvät olennaisina osina seuraavat laatu- ja turvallisuustoimenpiteet: • Perustus- ja rakennesuunnittelu sekä perustus- ja rakennelaskelmat tehdään vastaavasti kuin isojen rakennustenkin osalta varmuuskertoimineen. • Maaperätutkimukset suoritetaan lähtökohtaisesti aina, lukuun ottamatta mm. selviä kalliopaikkoja. • Määräaikaistarkastukset: Mastoille suoritetaan määräaikaistarkastuksia ja -mastohuoltoja. Mastot vaihdetaan tarvittaessa iän / kunnon mukaan tai mikäli mastolle tarvitaan lisäkapasiteettia. • Rakennelaskelmissa huomioidaan mastoon sijoitettavan laitekapasiteetin ja kuorman lisäksi mm. sijoituspaikka, korkeusasema, puusto, läheiset rakennukset, aukeat alueet, meren läheisyys, tuuliolosuhteet, maaperä ja lumen määrä ko. alueella (eli jos kohde on Pohjois-Suomessa tai meren äärellä, niin maston perustukset ja rakenteet lasketaan sen mukaan). • Lumen ja jään kertyminen mastoon huomioidaan jo mastopaikan suunnitteluvaiheessa. Jään ja lumen kertymistä on erityisesti meri- ja tunturialueilla. • Mahdolliset lentoestevalot ja -maalaukset mastolle määrittelee Traficom. Jos maston läheisyydessä (10 km säteellä) ei ole lentokenttiä tai varalaskukenttiä, vain korkeimpiin (70m tai yli) mastoihin Traficom vaatii lentoestevalot ja -maalaukset. • Mastoja / mastopaikkoja suunnittelevat, toimittavat, rakentavat, huoltavat ja tarkastavat vain siihen pätevöityneet ammattihenkilöt, urakoitsijat ja toimittajat. • Säteily: Masto ja laitesuoja itsessään eivät aiheuta säteilyä. Operaattorit noudattavat tukiasemarakentamisessaan maamme lakeja ja muita määräyksiä, jotka koskevat tätä toimintaa. Operaattorien verkkosuunnittelijat ovat saaneet selkeän ohjeistuksen antennien asennusta, tukiasemapaikan valintaa, käytettyjä tehoja, antennivahvistuksia ja muita tähän vaikuttavia tekijöitä koskien. Operaattoreiden asennushenkilöstö on koulutettu tekemään asennukset niin, että tukiasemien antenneja ei asenneta tavalla, joka voisi aiheuttaa vaaratekijän työntekijöille itselleen tai tukiaseman lähistöllä asuville ihmisille. Edellä mainittujen asioiden perusteella maston rakentamisessa otetaan huomioon siitä aiheutuvat välilliset ja välittömät riskit. TTF ei näe tarvetta tiukentaa jo nyt käytössä olevia rakentamismääräyksiä ja -ohjeita (mukaan lukien määräystä, joka mahdollistaa rakenteen sijoittamisen neljän metrin etäisyydelle rajasta). TTF korostaa, että vastaavia mastorakenteita on hyvin tyypillisesti sijoitettu myös asutuksen välittömään läheisyyteen. Ympäristövaikutustensa osalta ne vertautuvat muuhun yhteiskunnalliseen infrastruktuuriin, kuten voimajohtorakenteisiin ja valaisinpylväisiin. Infrastruktuuri on osa yhteiskuntaa ja modernia maisemaa, eikä oikein toteutettuna aiheuta vaaraa ympäristölleen. Mastorakenteita vastaavia rakenteita rakennetaan lähes rajoihin kiinni ja hyvinkin lähelle rakennuksia, esim. korkeat mainospylonit, voimalinjamastot, sähköpylväät sekä korkeat valaisinmastot.	**Todetaan, että rakentamislain mukaan alle 30m korkean maston rakentaminen ei edellytä rakentamislupaa, jolloin maston rakentaminen on hankkeeseen ryhtyvän vastuulla.** **Rakentamisesta maantien suoja-alueelle on tarkennettu kohtaan 6.1, että tienpitoviranomaisen suostumuksella rakennuksen tai rakennuskohteen voi sijoittaa maantien suoja-alueelle, ilman erillistä poikkeamislupaa rakennusjärjestyksestä.**

Liitteenä on kuvia mastokohteista, jotka sijaitsevat lähellä liikenneväyliä, rakennuksia / rakennuskomplekseja ja - alueita. TTF toteaa lisäksi, että rakennusjärjestysluonnoksessa on lueteltu teiden suoja-alueet (sivu 11 viimeinen kappale), joiden tulisi päteä myös mastorakenteisiin. Vastaavilla suojaetäisyyksillä on aiemminkin toteutettu mastohankkeita.	
3. Yhteenveto Yhteiskunnan toimintaa turvaava infrastruktuuri ja viestintäverkot ovat yleisen edun mukaisia ja alueiden viestiliikenne on usein langattoman matkaviestinverkon varassa. Lupaviranomaiset vastaavat viime kädessä siitä, että kunnan alueella on siellä asuvia ja työskenteleviä palveleva tarvittava infrastruktuuri, joksi myös toimiva viestintäverkko katsotaan. TTF:n matkaviestintukiasemat tukevat olemassaololollaan ja palveluillaan kunnan alueen toimintaa, kehitystä ja palveluita sekä näin ollen osaltaan tukevat myös kaavoituksen tavoitteiden toteutumista. TTF:n tukiasemat palvelevat kaikkia (tele)operaattoreita. Uuden rakennusjärjestyksen tarkoitus tulisi olla yksinkertaistaa, nopeuttaa ja poistaa rajoituksia rakentamiselta sekä tukea rakennetun ympäristön digitalisaatiokehitystä. Tukiasemarakentamisen osalta toiveena on nopea ja nykyistä kevyempi, joustavampi sekä sujuvampi lupamenettely. Tarpeettomien selvitysten vähentäminen ja määräysten tason oikea asettaminen. Tavoitteena on yleisemmin luoda turvallinen, sosiaalisesti toimiva elin- ja toimintaympäristö, ottaen huomioon kaikkien kunnassa asuvien ja toimivien tarpeet liittyen viesti-/ tele- ja datayhteyksiin. Uuden rakennuslain ja -järjestyksen ei tule huonontaa rakennuttajan tai mastotukiaseman omistajan asemaa nykyisestään, eikä tuoda uusia tarpeettomia rajoituksia rakentamiseen. TTF:n näkemyksen mukaan rakennusjärjestysluonnokseen sisältyvä vaatimus, jonka mukaan maston tulisi sijaita korkeutensa verran irti naapuritontin rajasta, tulisi tästä syystä poistaa. Telia Towers Finland Oy toivoo, että Hämeenkyrön kunta huomioi matkapuhelintukiasematarpeet (mastot ja laitesuojat) kaavoitushankkeissaan sekä uudessa rakennusjärjestyksessään. Näin mahdollistetaan tarvittavat ja nopeat viestintä- ja datayhteydet kuntalaisille sekä kunnan alueella toimiville yrityksille.	**Lausunnossa on perusteltu kattavasti muutostarve mastoihin liittyvään etäisyyteen ja rakennusjärjestystä on ollut perusteltua korjata siltä osin.**
9. Ylöjärven kaupunki, ympäristölautakunta 19.3.2025	
Ympäristölautakunta päättää 1. antaa lausuntonaan, ettei Ylöjärven kaupungilla ole huomautettavaa Hämeenkyrön kunnan uuteen rakennusjärjestyksen luonnokseen. 2. tarkastaa tämän pykälän kokouksessa.	**Merkitään tiedoksi.**
10. HKY Sivistyslautakunta 19.2.2025	
Sivistyslautakunnalla ei ole lausuttavaa rakennusjärjestysluonnokseen.	**Merkitään tiedoksi.**
MIELIPITEET	
11. Mielipide 1	
Haluamme kiinnittää huomiota rakennusjärjestysluonnoksen 5. luvun rakentamisen luvanvaraisuudesta 2§:n yleisissä määräyksissä 22.1. esitettyyn aidan rakentamiseen ilman lupaa asuinkiinteistölle. Lupaa ei tarvitse, jos aita on naapurin kanssa	**Alle 1,5 metriä korkea aita on vapautettu luvan tarpeesta**

yhteisesti sovittu (= sijaitseee tonttien rajalla) ja on korkeintaan 1,5 m korkea. Rakennusjärjestysluonnoksen mukaan siis tulee jatkossakin hakea rakennuslupaa aidalle, joka on selkeästi tontin haltijan omalla puolella (= ei tontin rajalla) ja jos se on yli 1,5 metriä korkea. Rakennuslupaa tulisi hakea myös siinä tapauksessa, että aita on vähintään 4 m tontin rajasta ja kokonaan kinteistön haltijan omalla puolella (sama raja pätee palovaarallisiin katoksiin, asuinrakennuksiin, jne.). Mielestämme tämä linjaus on ristiriidassa rakennusjärjestysluonnoksen luvun 2 6 §:n ja 6.1 yleisten määräysten kanssa, jossa sanotaan: "Palovaarallisen katoksen (esim. auto- ja grillikatos) etäisyyden tulee olla vähintään neljä metriä naapurin rajasta sekä vähintään kahdeksan metriä naapurin rakennuksesta. [...] Palovaarallinen rakennuskohde tulee sijoittaa naapurin rajasta palomääräysten edellyttämällä tavalla. [...] Vähäiset rakennelmat ja mastot tulee sijoittaa korkeutensa verran irti naapurin rajasta." Toisin sanoen, kevyen polkupyöräkatoksen ja jopa pihasaunarakennuksen, vajan, kasvihuoneen voi rakentaa 4 m tontin rajasta ilman rakennuslupaa, vaikka rakennuksen / katoksen / rakennelman seinän korkeus olisi useita metrejä. Sen sijaan 1,5 metrin enimmäiskorkeuden ylittävää aitaa vastaavaan paikkaan ei voi rakentaa ilman rakennuslupaa. Onko tämä aivan tarkoituksenmukaista ja järkevää? Voisiko rakennusjärjestysluonnoksen kohtaa 22.2. Aidat ja niiden tukimuurit koskevaa sisältöä yhdenmukaistaa luvun 2 6 §:n ja 6.1 yleisten määräysten kanssa paremmin yhteensopivaksi ja korottaa vähäisenä pidettävän hankkeen / aidan enimmäiskorkeutta esim. 2,5 metriin? Aitahan ei myöskään käytä rakennusoikeutta, kuten eivät kevyet rakennelmatkaan. Jos aidan korkeus em. paikkaan sijoittuessaan (kokonaan omalle kiinteistölle ja väh. 4 m tontin rajasta) on alle 4 m, se kaatuessaankin mahtuu tällöin kiinteistön omalle puolelle eikä vahingoita naapurin kiinteistöä. Vastaavaa rajoitetta edellytetään esim. mastojen pystyttämisessä (= vähäiset rakennelmat ja mastot tulee sijoittaa korkeutensa verran irti naapurin rajasta). Istutetuille puille ei puolestaan ole mitään rajoitetta, vaikka nekin voivat myrskyissä kaatua naapurin kiinteistölle ja vahingoittaa siellä olevia rakennuksia.	**rakennusjärjestyksen mukaisilla edellytyksillä.** **Yli 1,5 metriä korkean aidan luvan tarve harkitaan tapauskohtaisesti. Vastaavasti teollisuus-, liike- ja varastotonteille rakennettavat yli 3 metriä korkean aidan luvantarve ratkaistaan tapauskohtaisesti.** **Mikäli naapuri ei anna suostumusta rakentaa aitaa kiinteistöjen rajalle voidaan tulkita, että aita voidaan rinnastaa kohdan 6.1 vähäiseen rakennelmaan, jolloin aidan voi rakentaa korkeutensa verran irti naapurin rajasta. Esimerkiksi 1,5 metriä korkean aidan rakentaminen olisi näin olleen luvantarpeesta vapautettu, kun se rakennetaan 1,5 metrin päähän rajasta. Tämä mahdollistaa aidan huoltamisen oman kiinteistön puolelta.** **Rakennusjärjestykseen ei ole tarkoituksenmukaista kirjata yksityiskohtaisia ohjeita aidan rakentamisesta, kunnalla on mahdollisuus antaa erillisiä tarkempia ohjeita aidan rakentamisesta.**

Rakennusjärjestyksen uudistaminen, ehdotusvaiheen palaute ja vastineet

Ehdotus nähtävillä 24.6.-24.8.2026

Jätetty 7 lausuntoa (Pirkanmaan liitto ilmoitti, ettei anna lausuntoa)

1. Lupa- ja valvontavirasto
2. Pirkanmaan maakuntamuseo
3. Lounais-Suomen elinvoimakeskus (vesitalousosasto)
4. Pirkanmaan liitto
5. Ympäristöterveys Pirteva
6. Fingrid Oyj
7. Elenia Verkko Oyj
8. MTK-Hämeenkyrö ry

LAUSUNNOT	
1. Lupa- ja valvontavirasto 4.9.2026	
Hämeenkyrön kunta on pyytänyt Lupa- ja valvontaviraston lausuntoa rakennusjärjestyksen ehdotuksesta 24.8.2026 mennessä. Lausunnolle on saatu lisäaikaa 11.9.2026 saakka. Pirkanmaan ELY-keskus on ja lausunut rakennusjärjestyksen luonnoksesta 31.3.2025.	
Yleistä Rakennusjärjestysehdotus perustuu uudistuneeseen rakentamislakiin ja noudattaa rakenteeltaan pääosin Kuntaliiton rakennusjärjestysmallia. Ehdotuksessa on huomioitu kunnan erityispiirteet, kuten arvokkaat kulttuuriympäristöt, maisema-alueet sekä ranta alueisiin liittyvät rakentamisen erityiskysymykset. Lupa- ja valvontavirasto pitää hyvänä, että rakennusjärjestyksen laatimisen yhteydessä on tehty osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja selostus, jotka taustoittavat ja perustelevat tehtyjä muutoksia ja niiden suhdetta lainsäädännön vaatimuksiin. Rakennusjärjestyksen valmistelussa on pyydetty lausuntoja ja laadittu saadusta palautteesta vastineet. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että viranomaisten kannanottoihin on vastattu asianmukaisesti. Vastineista ilmenee, että lausunnot on tunnistettu, niiden sisältö on arvioitu ja palautteen vaikutukset rakennusjärjestysehdotukseen on perusteltu. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Hämeenkyrön kunnan rakennusjärjestysehdotus muodostaa kokonaisuutena hyvän perustan kunnan rakentamisen ohjaamiselle. Ehdotus tukee pääosin kestävää maankäyttöä, ympäristön huomioon ottamista sekä turvallista rakentamista. Ehdotus on rakenteeltaan selkeä ja looginen. Määräyksissä on huomioitu maiseman, ympäristön ja rakennuskannan ominaispiirteitä sekä pyritty tukemaan turvallista, terveellistä ja viihtyisää elinympäristöä. Lupa- ja valvontavirasto esittää vielä seuraavia luonnonsuojeluun, eläinsuojiin, pohjavesialueiden	**Merkitään tiedoksi.**

rakentamiseen, geologisesti arvokkaisiin alueisiin ja pilaantuneen maaperän huomioimiseen liittyviä täsmennyksiä rakennusjärjestyksen määräyksiin, mutta muutoin Lupa- ja valvontavirastolla ei ole huomautettavaa rakennusjärjestysehdotuksesta.	**Kohtaa 6.1 on täydennetty pilaantumattomien maiden osalta.**
Luonnonsuojelu Lupa- ja valvontavirasto pitää hyvänä, että luonnon monimuotoisuus on nostettu rakennusjärjestyksessä omaksi otsikokseen mallirakennusjärjestyksen mukaisesti. Viherpeitteisyyden, luontoarvojen ja luontaisten kasvilajien valinnan huomioiminen pihan rakentamisessa on myös kiitettävällä tasolla. Natura 2000 -alueiden osalta määräystä 34 § tulisi tarkentaa. Rakennusjärjestysehdotuksen sanamuodosta voi ymmärtää vaikutusten arvioinnin tekemisen olevan harkinnanvaraista silloinkin, kun vaikutuksia on arvioitu olevan. Mikäli rakennushanke todennäköisesti merkittävästi heikentää Natura 2000 -alueen luontoarvoja, tulee vaikutukset aina arvioida ja ottaa huomioon rakennushankkeen lupamenettelyn yhteydessä. Määräyksen 30.3 § selvitysvaatimukseen olisi tarkkuuden vuoksi hyvä lisätä myös rauhoitetut ja muut suojeltavat lajit ja luontotyypit, eli esim. -- *rakennushankkeeseen ryhtyvän tulee selvittää uhanalaisten, rauhoitettujen ja muiden luonnonsuojelulailla suojeltujen lajien ja luontotyyppien esiintyminen rakennuspaikalla*--. Lupa- ja valvontavirasto suosittelee, että tässä yhteydessä mainittaisiin uhanalaiset kasvilajit erikseen, jotta kasvilajien suojelun merkitys nousisi selkeästi esiin. Esimerkiksi: *kasvillisuuden merkittävät kohteet, erityisesti uhanalaisten ja rauhoitettujen kasvien kasvupaikat tulee huomioida rakentamisessa.* Rakennusjärjestyksessä olisi syytä mainita Euroopan Unionin tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien eli direktiivilajien huomioiminen. Direktiivilajien, kuten liito-oravan, lepakoiden, viitasammakon ja eräiden sudenkorentojen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luonnonsuojelulaki 78 §). Tämä kielto on suoraan lain nojalla voimassa, minkä takia rakennusjärjestyksessä olisi aiheellista mainita nämä lajit erikseen, jotta rakennushankkeeseen ryhtyvä olisi varmasti tietoinen luonnonsuojelulain ehdottomista vaatimuksista. Laitureiden ja muiden luvasta vapautettujen vesirajalaitteiden rakentaminen voi myös vaikuttaa heikentävästi Euroopan Unionin tiukkaa suojelua edellyttävien viitasammakon tai eräiden sudenkorentojen lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että direktiivilajit tulee ottaa huomioon myös luvasta vapautettujen vesirajalaitteiden osalta määräyksessä 22.8 §. Rakennusjärjestykseen suositellaan lisättävän pykälä lepakoiden huomioimisesta rakennusten purkamisen yhteydessä esim. *Rakennuksen purkajan on tarvittaessa*	**Muutetaan muotoon: Natura 2000 -verkoston vaikutusalueella rakennusvalvonta voi edellyttää luvanhakijaa toimittamaan vaikutuksien arvioinnin lupahakemuksen yhteydessä.** **Kaikkien eri lajien ja luontotyyppien mainitsemista rakennusjärjestyksessä ei kuitenkaan pidetä tarkoituksenmukaisena.**

selvitettävä rakennuksen soveltuvuus lepakoiden päiväpiiloksi. Kaikkien Suomessa esiintyvien lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luonnonsuojelulaki 78 §). Rakennusten purkamista koskevassa kohdassa voisi lepakoiden lisäksi mainita pesäpaikkauskollisten lintujen huomioinnin. Toistuvasti samaa pesää käyttävien lintujen pesien hävittäminen on kielletty.	
Eläinsuojat muualla kuin maatilalla Eläinsuojien rakentamista muualla kuin maatilalla käsitellään määräyksessä 18 §. Eläinsuojien osalta olisi varmuuden vuoksi hyvä selkeyttää, tarkoitetaanko tekstissä luvanvaraisella eläinsuojalla rakennusluvanvaraista vai ympäristöluvanvaraista eläinsuojaa. Lisäksi olisi hyvä tuoda selkeästi ilmi koskeeko rakennusjärjestys ainoastaan ympäristönsuojelulain ilmoituksenvaraisuuden ja luvanvaraisuuden kynnykset alittavia pienempiä eläinsuojia. Määräyksessä 18.1 § todetaan, että rakennusjärjestyksen määräyksiä täydentävät kunnan ympäristönsuojelumääräykset sekä nitraattiasetus. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että kohdassa voisi tuoda esille myös, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallassa olevia ilmoituksenvaraisia eläinsuojia koskee ns. eläinsuoja-asetus (138/2019), jossa säädetty muun muassa etäisyysvaatimuksista. Määräyksen 18.2 § etäisyysvaatimuksiin liittyen Lupa- ja valvontavirasto muistuttaa, että nitraattiasetus (1250/2014) koskee ylipäätään maa- ja puutarhatalouden harjoittamista, kokoluokasta riippumatta (luvanvaraiset, ilmoituksenvaraiset ja tätä pienemmät). Määräyksessä 18.2 § viitataan vain luvanvaraisiin eläinsuojiin. Nitraattiasetuksen 4 §:ssä määrätään varastointitilojen, jaloittelualueiden ja ruokinta- ja juottopaikkojen sijoittamisesta seuraavasti: Lannan ja pakkaamattomien orgaanisten lannoitevalmisteiden varastointitilaa, tuotantoeläinten jaloittelualueita ja ulkotarhojen ruokinta- ja juottopaikkoja ei saa sijoittaa pohjavesialueelle, ellei maaperäselvitysten perusteella osoiteta, että tällaiselle alueelle sijoittaminen ei aiheuta pohjavesien pilaantumista tai sen vaaraa, tulvanalaiselle alueelle, alle 50 metrin etäisyydelle vesistöstä, talousvesikäytössä olevasta kaivosta tai lähteestä, alle 25 metrin etäisyydelle valtaojasta tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaisesta norosta. Lisäksi lupa- ja valvontavirasto katsoo, että määräyksissä 22.10 § ja 22.11 § tulee uuden rakentamislain puitteissa määritellä kyseisten rakenteiden koot, joiden perusteella rakennusluvasta voi saada vapautuksen. Kokoraja olisi hyvä asettaa niin, että ainakin merkittävimmät rakenteet edellyttäisivät rakennuslupaa. Lisäksi määräyksessä 22.10 § mainitaan kattamaton lantala. Lupa- ja valvontavirasto muistuttaa,	**Tarkennetaan § 18.1 ja 18.2. määräystä muun muassa lisäämällä etäisyysvaatimuksia ja maininta asetuksista.** **Täydennetään § 22.10.**

että nitraattiasetuksen mukaan kuivalannan varastointitila tulee kattaa.	
Rakentaminen pohjavesialueilla Rakennusjärjestyksen liitteessä kaksi on esitetty Hämeenkyrön kunnan alueelle sijoittuvien pohjavesialueiden rajaukset. Liitteen ohella tai sijaan pohjavesialueiden rajat voi esittää karttapalvelussa kaupungin omilla verkkosivuilla. Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämä, ajantasainen pohjavesialueiden luokitusten ja rajausten paikkatietoaineisto on myös nähtävillä julkisilla verkkosivustoilla, kuten vesi.fi ja MML:n Paikkatietoikkuna. Rakennushankkeessa ja lupakäsittelyssä on oltava riittävän luotettava tieto pohjaveden korkeusasemasta suunnittelualueella. Niin pysyvä, kuin rakentamisen aikainen tilapäinen pohjaveden alentaminen edellyttää asiantuntijan laatimaa pohjaveden hallinta- ja tarkkailusuunnitelmaa sekä mahdollisen vesilain mukaisen lupatarpeen arviointia. Lupa- ja valvontavirasto arvio tarvittaessa vesilain mukaisen lupatarpeen ja antaa siitä lausunnon. Pohjavesialueille sijoitettavien maalämpöjärjestelmien ja energiavarastojen osalta rakennusjärjestyksen määräykset ovat asianmukaisia.	**Merkitään tiedoksi.**
Geologisesti arvokkaat alueet Rakennusjärjestyksen 24 §:ssä mainitut geologisesti arvokkaat muodostumat ja alueet tulisi esittää myös kartalla. Nyt geologisesti arvokkaista kohteista on huomioitu vain maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat kohteet. Hämeenkyröön sijoittuu myös paikallisesti arvokkaita harju- ja kallioalueita, jotka tulee myös sisällyttää 24 §:ään sekä karttaan.	**Lisätään paikallisesti arvokkaat kohteet § 24.1.**
Pilaantunut maaperä Pilaantunut maaperä on otettu huomioon Kuntaliiton mallirakennusjärjestyksen mukaisesti. Lupa- ja valvontavirasto esittää määräykseen 26.3 § lisättäväksi, että haitta-aineita sisältäviä maa-aineksia käsiteltäessä ja kuljetettaessa on noudatettava ympäristönsuojelulakia ja jätelakia sekä niiden nojalla annettuja säädöksiä ja määräyksiä. Määräyksen 26.2 § valvontaviranomaisena voidaan mainita Lupa- ja valvontavirasto.	**Lisätään valvontaviranomainen § 26.3.**
2. Pirkanmaan maakuntamuseo 24.8.2026	
Pirkanmaan maakuntamuseolta pyydetään lausuntoa Hämeenkyrön kunnan rakennusjärjestysehdotuksesta. Maakuntamuseo on antanut lausuntonsa rakennusjärjestyksen uudistamisen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (11.11.2024, Diar. 854/2024) sekä luonnoksesta (17.3.2025, Diar. 155/2025). Alueellinen vastuumuseo on tutustunut rakennusjärjestysehdotukseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa. Rakennusjärjestysehdotuksessa on pääsääntöisesti huomioitu Pirkanmaan maakuntamuseon luonnosvaiheessa antama palaute. Maakuntamuseo	

kiittää maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön liitekartoille laadituista täsmennyksistä. Liitekartoille on lisätty huomautus, että kartta esittää tilannetta rakennusjärjestyksen laatimishetkellä ja että ajantasainen aineisto on tarkastettava vastuutaholta. Maakuntamuseo huomauttaa, että vastuutaho voi jäädä kuntalaisille epäselväksi. Tarkoituksenmukaisempaa olisi viitata esimerkiksi kuntaan tai alueelliseen vastuumuseoon.	**Lisätään vastuutahot liitekartoille.**
Pirkanmaan maakuntamuseo toistaa edellistä lausuntoaan toteamalla, että kuntalaiset tarvitsevat ohjausta siihen, miten tunnistaa kulttuurihistoriallisesti arvokkaat alueet ja kohteet ja mistä tietoa on saatavilla. Rakennusjärjestyksen 24 §:n toteutumisen näkökulmasta ja rakennushankkeeseen ryhtyvän oikeusturvan kannalta tärkeä tieto siitä, mistä esimerkiksi arkeologisten kohteiden paikka- ym. tiedot ovat saatavilla, puuttuu edelleen. Maakuntamuseo esittää, että kunnan verkkosivuille rakennus järjestyksen yhteyteen lisätään tätä tarkoitusta palvelevaa tietoa helposti päivitettävässä muodossa. Maakuntamuseo listasi keskeiset tietopalvelut ja selvitykset aiemmissa lausunnoissaan.	**Merkitään tiedoksi. Tiedot voidaan lisätä verkkosivuille.**
Kulttuuriperintöarvojen turvaamiseksi Pirkanmaan maakuntamuseo on edellisessä lausunnossaan esittänyt pykälään 22 (Luvanvaraisuudesta vapautetut uudisrakentamiskohteet ja niitä koskevat määräykset) yleismääräystä, jonka mukaan vapautus luvanvaraisuudesta ei koske suojeltuja rakennuksia, kiinteiden muinaisjäännösten ja muiden arkeologisten kulttuuriperintökohteiden alueita eikä alueita, joita koskee kaavan aluesuojelumerkintä. Kunnan vastineen mukaan yleismääräystä ”ei katsota tarkoituksenmukaiseksi, koska osa luvasta vapautetuista kohteista katsotaan olevan vähäisiä toimenpiteitä, joissa rakentamista ei ole tarvetta ohjata.” Päinvastoin kohdassa 24.2. on korostettu, että siinä oleva kulttuuriympäristö- ja maisema-arvojen säilyttämiseen tähtäävä määräys ei koske luvanvaraisuudesta vapautettuja rakennuskohteita. Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että tämä on ristiriidassa rakennusjärjestyksen tehtävän ja tavoitteiden kanssa kulttuuriarvojen huomioimisen osalta (1 §).	**Muutetaan tekstiä § 22 ja poistetaan luvanvaraisuutta koskeva lause § 24.2.**
Kiinteän muinaisjäännöksen ja sen suoja-alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu niihin kajoaminen ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kielletty (MML 1 ja 4 §). Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että lainvastaista kiinteään muinaisjäännökseen kajoamista ei voida pitää RakL 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuna vähäisenä vaikutuksena kulttuuriperintöön. Tästä syystä ja koska maakuntamuseon 22 §:ään esittämää yleismääräystä ei ole lisätty, tulisi muinaismuistolain rauhoituspykälien toteutumisen varmistamiseksi kohtiin 22.2 (Aidat ja niiden tukimuurit), 22.3 (Tukimuurit), 22.6 (Jätevesijärjestelmät), 22.8 (Laiturit), 22.9 (Kasvihuoneet	

ja kasvutunnelit), 22.10 (Lantalat, lietesäiliöt ja laakasiilot), 22.11 (Siilot ja varastointisäiliöt) sekä 22.13 (Energiavarastokontti ja muuntamo) lisätä lause: *Vapautus luvanvaraisuudesta ei koske kiinteiden muinaisjäännösten, muiden arkeologisten kohteiden ja muiden kulttuuriperintökohteiden alueita,* ottaen huomioon, että kiinteitä muinaisjäännöksiä voi sisältyä myös kahteen viimeksi mainittuun kohderyhmään sijoitettuihin kohteisiin, esimerkiksi historiallisiin kylänpaikkoihin.	**Lisätään § 22.13.**
Täydennetty rakennusjärjestysehdotus pyydetään toimittamaan Pirkanmaan maakuntamuseoon nähtäväksi ennen sen hyväksymistä.	**Merkitään tiedoksi.**
3. Lounais-Suomen elinvoimakeskus 13.7.2026	
Lounais-Suomen elinvoimakeskuksen vesitalousosastolla ei ole huomautettavaa. Alimmat rakentamiskorkeuksien suositukset on esitetty asianmukaisesti.	**Merkitään tiedoksi.**
4. Pirkanmaan Liitto 31.7.2026	
Aineistoon tutustumisen jälkeen totean, että Pirkanmaan liitto ei anna lausuntoa nyt rakennusjärjestyksen ehdotusvaiheessa. Hämeenkyrön kunnan rakennusjärjestysluonnoksesta antamassaan lausunnossa (20.2.2025) liitto on esittänyt huomionsa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviin luonto- ja kulttuuriympäristöjen arvoalueisiin liittyen.	**Merkitään tiedoksi.**
5. Ympäristöterveys Pirteva 6.7.2026	
Ympäristöterveys Pirtevan terveystarkastaja on antanut 14.3.2025 lausunnon rakennusjärjestysluonnoksesta, luonnos 3.2.2025. Terveystarkastajalla ei ole lausuttavaa nyt nähtävillä olevasta rakennusjärjestysehdotuksesta.	**Merkitään tiedoksi.**
6. Fingrid Oyj 6.8.2026	
Lausuimme 11.11.2024 rakennusjärjestyksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja luonnoksesta 13.3.2025. Toimme esille asioita, joita voi harkinnan mukaan sisällyttää rakennusjärjestykseen voimajohtojen kannalta. Kiitokset, että rakennusjärjestysehdotuksessa on otettu huomioon Fingridin esittämä pieni tekstin muotoiluehdotus. Kaavoituksen yhteyshenkilönä Fingridissä toimii Mika Penttilä puh. 030 395 5230. Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan risteämälausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnot. Yleiskaavat ja asemakaavat, joissa on Fingrid Oyj:n voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnolle mieluiten sähköisenä osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi.	**Merkitään tiedoksi.**
7. Elenia Verkko Oyj 18.8.2026	
Elenia Verkko Oyj (jäljempänä ”Elenia”) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja lausuu asiakirjoista seuraavasti:	

Elenia kiinnitti huomiota kohdassa 22.13 siihen, että asemakaava-alueella luvanvaraisuudesta olisi vapautettu vain kokonaisalaltaan enintään 10m2 muuntamot. Elenian näkökulmasta 10m2 raja on ongelmallinen, sillä Elenialla on käytössään myös jonkin verran tätä suurempia muuntamoita, jotka ovat kaikki vastaavia, välttämättömiä jakeluverkkoon kuuluvia vähäisiä laitteita. Kaikkia jakeluverkkoon kuuluvia muuntamoita tulisi kohdella samalla tavalla ja niiden tulisi olla rakentamisluvasta vapautettuja. Elenia ehdottaakin, että Hämeenkyrön rakennusjärjestystä korjataan tältä osin ja 10m2 rakennusalaraja poistetaan rakennusjärjestyksestä myös asemakaava alueelle sijoitettaessa ja noudatetaan rakentamislain mukaisesti 30m2 rajaa. Tämä on yhteneväistä rakentamislain ja sen esitöiden kanssa (HE 139/2022 vp).	**Merkitään tiedoksi. Suurempien rakennusten tai rakennelmien sijoittamisen esimerkiksi asemakaavoitetulle puistoalueelle katsotaan edellyttävän lupaharkintaa.**
Lisäksi Elenia haluaa vielä uudelleen nostaa esille, että asemakaava-alueilla voi olla tilanteita, joissa ei ole erikseen muuntamoille varattuja paikkoja tai alueita. Vihreän siirtymän ja asiakkaiden tilaamien liittymien myötä uusia muuntamoita joudutaan lisäämään asemakaava-alueille odottamattomastikin, eikä näille ole välttämättä varattuna paikkoja kaava-alueelta. Näissäkin tilanteissa maanomistajan lupa tulisi riittää sijoittamiselle ja lupaprosessin tulisi olla mahdollisimman kevyt. Tarpeettoman raskas lupaprosessi vaikeuttaa ja hidastaa verkon saneeraustöitä sekä potentiaalisesti pidentää kunnan asukkaiden ja yritysten liittymien tilausaikoja.	**Merkitään tiedoksi.**
Kohdassa 10 § Maanalainen rakentaminen on tuotu hyvin esille, että maanalle rakennettaessa tulee kiinnittää huomiota maanalaisiin johtoverkostoihin ja niiden käyttöturvallisuuteen. Elenian näkökulmasta rakennusjärjestyksessä voitaisiin kuitenkin vielä selkeämmin tuoda esille, että rakennustyöhön ryhtyvällä on aina velvollisuus selvittää maanalaisten kaapeleiden sijainti etukäteen ja noudattaa kaivuutyössä verkkoyhtiön määrittelemiä turvaetäisyyksiä.	**Merkitään tiedoksi.**
Elenialla ei ole tässä vaiheessa muuta lausuttavaa rakennusjärjestysehdotuksesta. Pyydämme saada uuden rakennusjärjestyksen tiedoksi osoitteella verkkolausunnot@elenia.fi.	
8. MTK-Hämeenkyrö ry 13.8.2026	
Yleistä MTK-Hämeenkyrö ry. kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Hämeenkyrön kunnan rakennusjärjestyksen uudistamisen ehdotusvaiheesta.	
Huomioitamme viljankuivaamon sijoittamiseen liittyen: Kohta 6.1 (sivu 11) Yleiset määräykset -alaluvussa todetaan, että “savusaunaa tai muuta palovaarallista rakennuskohdetta, kuten viljankuivaamoa, ei saa sijoittaa 16 metriä lähemmäksi toisen omistamaa tai hallitsemaa maata eikä 20 metriä lähemmäksi rakennusta, joka on toisen omistamalla tai hallitsemalla maalla.” Kunta perustelee 16 metrin vaatimusta maa- ja metsätalousministeriön asetuksella tuettavaa	

rakentamista koskevista paloteknisistä vaatimuksista. Asetuksen 11 § kuitenkin edellyttää, että “viljankuivaamo on rakennettava vähintään 15 metrin etäisyydelle naapurin rajasta.” Tämä herättää kysymyksen siitä, miksi kunta esittää rakennusjärjestyksessään 16 metrin vähimmäisetäisyyttä, vaikka valtakunnallinen asetus edellyttää vähintään 15 metriä. Vastineessaan kunta toteaa, ettei 16 metrin vaatimusta katsota kiinteistönomistajalle kohtuuttomaksi. Esitämme, että määräys tulee yhdenmukaistaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksen kanssa. Rakennusjärjestykseen tulee kirjata asetuksen mukainen vähimmäisetäisyys 15 metriä seuraavalla sanamuodolla: “Savusaunaa tai muuta palovaarallista rakennuskohdetta, kuten viljankuivaamoa, ei saa sijoittaa 15 metriä lähemmäksi toisen omistamaa tai hallitsemaa maata eikä 20 metriä lähemmäksi rakennusta, joka sijaitsee toisen omistamalla tai hallitsemalla maalla. Palovaarallinen rakennuskohde tulee sijoittaa naapurin rajasta palomääräysten edellyttämällä tavalla.” Katsomme, että kunnan ei tule vaatia asetuksen ylittävää lisämetrimäärää. On kohtuutonta velvoittaa kiinteistönomistajia noudattamaan tiukempaa etäisyysvaatimusta kuin mitä valtakunnallinen sääntely edellyttää. Hämeenkyrössä maatilat sijaitsevat usein lähellä asutusta, mikä korostaa tarvetta kohtuullisille ja valtakunnallisille asetuksille vastaaville määräyksille. Rakennusjärjestyksen tulee olla linjassa Hämeenkyrön kuntastrategian 2030 kanssa, jossa kunta sitoutuu tukemaan maaseutuyrittäjyyttä ja kotimaisen ruoantuotannon edellytyksiä.	**Poistetaan § 6.1 maininta viljankuivaamosta.**
Huomioita rakennuspaikalle asetettaviin vaatimuksiin liittyen Alaluvussa 15.2. (sivu 17) Selvitysvaatimukset todetaan, että rakennushankkeeseen ryhtyvän on etukäteen selvitettävä, soveltuuko kiinteistö rakentamiseen, kun huomioon otetaan suojelulliset arvot, historialliset arvot, luontoarvot sekä ennusteet muuttuvista ilmasto-olosuhteista. Esitämme, että selvitysvaatimuksiin sisällytetään myös olemassa oleva maatilatalous ja yritystoiminta, jolloin määräys kuuluisi seuraavasti: ”Rakennushankkeeseen ryhtyvän on etukäteen selvitettävä, soveltuuko kiinteistö rakentamiseen, kun huomioon otetaan suojelulliset arvot, historialliset arvot, luontoarvot, maatilatalous, yritystoiminta sekä ennusteet muuttuvista ilmasto-olosuhteista.”	**Merkitään tiedoksi. Selvitysvaatimukset kohdistuvat rakennuspaikan ominaisuuksiin, eivät toimintaan.**
Huomioita maatilarakentamiseen ja eläinsuojiin liittyen Alaluvussa 17.1 (sivu 19) Rakentamisen määrä todetaan, että maatalous- ja yritystoimintakäytössä olevalle maatilalle voidaan myöntää lupa rakentaa siihen soveltuvia rakennuksia sen estämättä, mitä kokonaisrakennusoikeudesta tässä rakennusjärjestyksessä on määrätty. Rakentamisen määrä ratkaistaan lupaharkinnassa ottaen huomioon rakennuspaikan ominaisuudet.	

Kommentoimme määräystä siten, että maatilan toiminnan kannalta on välttämätöntä voida rakentaa myös tarvittavia rakennuksia, ei ainoastaan soveltuvia. Maatilan toiminta ja sen kehittäminen edellyttävät, että rakennuslupaa voidaan myöntää sekä toiminnan kannalta välttämättömiin että siihen soveltuviin rakennuksiin. Esitämme, että määräys muokataan seuraavaan muotoon: ”Maatalous- ja yritystoimintakäytössä olevalle maatilalle voidaan myöntää lupa rakentaa kiinteistön toimintaan tarvittavia sekä siihen soveltuvia rakennuksia sen estämättä, mitä kokonaisrakennusoikeudesta tässä rakennusjärjestyksessä on määrätty. Rakentamisen määrä ratkaistaan lupaharkinnassa ottaen huomioon rakennuspaikan ominaisuudet.”	**Merkitään tiedoksi. Rakentaminen lähtee aina tarpeesta johonkin toimintaan.**
Alaluvussa 17.3 Muu rakentaminen maatilalla todetaan, että maatilalle saa rakentaa muualle kuin ranta-alueelle liitännäiselinkeinoihin liittyviä rakennuksia, jos maatila soveltuu tarkoitettuun toimintaan ja on rakentamiseen riittävän suuri. Esitämme, että määräyksen soveltamista täsmennetään siten, että arviointivastuu ja kriteerit ovat selkeät ja johdonmukaiset. Kysymme, mikä viranomainen Hämeenkyrössä arvioi maatilan soveltuvuuden tarkoitettuun toimintaan sekä riittävän koon vaatimuksen. Maatilojen toimintaedellytykset vaihtelevat huomattavasti ja myös pienet maatilat voivat olla elinkelpoisia, mikäli toiminnan kate ja kannattavuus ovat kunnossa. Arvioinnissa tulee huomioida maatilan todellinen toiminta, kehityssuunta ja elinkeinon tarpeet. Korostamme, että maatilayritysten tulee voida muuttaa suuntautumistaan vapaasti markkina- ja toimintaympäristön muuttuessa. Rakentamisen edellytyksiä ei tule sitoa jäykkiin kokokriteereihin, vaan määräystä tulee täsmentää niin, että se mahdollistaa joustavan ja tarkoituksenmukaisen liitännäiselinkeinojen kehittämisen kaikenkokoisilla maatiloilla.	**Merkitään tiedoksi. Soveltuvuus tutkitaan yhteistyössä eri viranomaistahojen kanssa.**
Alaluvussa 18.1. Eläinsuojat muualla kuin maatilat, yleiset määräykset todetaan seuraavaa: ”kiinteistöillä, joilla pidetään kotieläimiä, tulee huomioida lainsäädännössä ja kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä säädetyt muut vaatimukset toimintojen sijoittelun, suojaetäisyyksien ja toiminnan järjestämisen suhteen, mm. asianmukainen lannankäsittely, pohjaveden- ja maaperänsuojelun vaatimukset, sekä vesistövaikutuksien ja ilmapäästöjen hallinta. Eläinten pidossa on erityisesti otettava huomioon laki eläinten hyvinvoinnista. Kiinteistöllä tulee voida osoittaa eläimille riittävät ulkotarha ja laidunalueet.” Esitämme, että määräyksen kohtaa “Eläinten pidossa on erityisesti otettava huomioon laki eläinten hyvinvoinnista. Kiinteistöllä tulee voida osoittaa eläimille riittävät ulkotarha ja laidunalueet” tulee täsmentää eläinlajin ja tuotantotavan osalta. Kaikille eläinlajeille ei ole tarkoituksenmukaista tai tavanomaista järjestää	**Merkitään tiedoksi. Toiminnanharjoittajan/suunnittelijan tulee tietää lajikohtaiset vaatimukset, asia ei kuulu rakennusjärjestykseen.**

ulkotarhoja tai laidunalueita. Esimerkiksi sikalat ja kanalat toimivat tuotantotavoilla, joissa ulkotarhaus tai laidunnus eivät kuulu normaaliin eläintenpitoon. Tarhaus- ja laidunnusvelvoitteet liittyvät niillä nimenomaan valittuun tuotantotapaan, eivät yleiseen eläintenpidon vaatimukseen. Ehdotamme, että määräystä täsmennetään seuraavasti: “Eläinten pidossa on otettava huomioon eläinten hyvinvointilain vaatimukset. Ulkotarha- ja laidunalueiden osoittaminen tulee arvioida eläinlajin ja tuotantotavan mukaisesti tapauskohtaisesti.” Tämä muotoilu varmistaa, että määräys on sovellettavissa johdonmukaisesti eri eläinlajeihin ja tuotantotapoihin ilman, että se asettaa epärealistisia tai toiminnallisesti sopimattomia vaatimuksia.	
Huomioita rantarakentamiseen liittyen Alaluvussa 21 (sivu 19) vähimmäisetäisyydet rantaviivasta todetaan, että luvanvaraisen rakennuksen ja katoksen etäisyys rantaviivasta tulee olla sellainen, että maiseman luonnonmukaisuus mahdollisuuksien mukaan säilyy. Lisäksi määräyksessä edellytetään, että vesistön rantaan jätetään vähintään 10 metriä leveä luonnonmukainen vyöhyke, jonka alueella puiden kaatamista tulee välttää. Tuomme esiin, että näkemys 10 metrin puustoisesta vyöhykkeestä ei kaikilta osin ole tarkoituksenmukainen. Rantavyöhykkeet ovat monimuotoisia, ja rantaruovikot ovat osa rantaa, vaikka niillä ei kasva puita. Ruovikot ja muut kosteikot ovat usein merkittäviä luonnon monimuotoisuuden alueita, ja niiden hoito voi edellyttää toimenpiteitä, jotka eivät sovi yhteen puiden kaatamisen kiellon kanssa. On myös tavallista, että vapaa-ajan asukkaat haluavat pitää mökkirantansa avoimena pajukolta tai muulta vesakon kasvulta. Samoin maanomistajat voivat tehdä maisemanhoidollisia toimenpiteitä, jotka ovat luonnonhoidon kannalta perusteltuja. Rakennusjärjestyksen nykyinen muoto voi estää nämä toimenpiteet, vaikka ne eivät heikentäisi rantamaiseman luonnonmukaisuutta. Kysymme, haluaako Hämeenkyrön kunta, että rannat pusikoituvat, mikä olisi väistämätön seuraus, jos puiden ja muun kasvillisuuden poistamista ei sallita edes maisemanhoidollisista syistä. Lisäksi tuomme esiin, että rakennusjärjestyksessä ei missään kohdassa käsitellä vesijättömaata. On epäselvää, huomioidaanko vesijättömaa rantaviivan määrittelyssä vai ei, ja jos huomioidaan, niin millä tavalla. Vesijättömaan asema vaikuttaa suoraan siihen, mistä rantaviiva mitataan ja miten vähimmäisetäisyydet tulkitaan. Esitämme, että määräystä tulee täsmentää siten, että luonnonmukaisen vyöhykkeen määritelmä laajennetaan koskemaan myös puuttomia rantavyöhykkeitä, kuten ruovikoita, jotka ovat merkittäviä osia rantaluonnosta ja monimuotoisista kosteikkoalueista. Lisäksi katsomme, että puiden kaatamisen kieltoon tulee sisällyttää	**Rantaviiva mitataan keskiveden korkeuden mukaisesta rantaviivasta, mikä koskee myös vesijättömaan osuutta. Tarkoituksena on jättää rantaan suojapuustoa. Pusikoita saa raivata ja rantaa on suotavaa pitää hoidettuna.**

maisemanhoidollinen poikkeusmahdollisuus, jotta esimerkiksi pajukon raivaaminen tai muu perusteltu hoitotyö voidaan toteuttaa ilman, että määräys estää tarkoituksenmukaisen rantaympäristön ylläpidon. Samoin vesijättömaan huomioiminen rantaviivan määrittelyssä tulee selittää selkeästi, jotta määräyksen soveltaminen on johdonmukaista erilaisissa rantatyyppien ja kiinteistöjen tilanteissa. Näillä täsmennyksillä määräys olisi sovellettavissa johdonmukaisesti erilaisiin rantaympäristöihin ilman, että se estää luonnonhoitoa tai aiheuttaa epäselvyyttä rantaviivan määrittelyssä.	
Huomioita rakentamisen luvanvaraisuuteen liittyen Alaluvussa 22.2 (sivu 23) todetaan, että aidan ja tukimuurin materiaalin, muodon ja värisävyn tulee olla alueelle ominainen ja soveltua maisemaan ja taajamakuvaan. Lisäksi aita ei saa muodostaa näkemäestettä kadulle tai tielle. Tuomme esiin, että määräyksen muotoilu jättää epäselväksi, mikä viranomainen määrittää, millainen aita tai tukimuuri on ”alueelle ominainen ja soveltuva”. Ilman selkeää vastuutahoa ja arviointiperusteita määräyksen soveltaminen voi johtaa tulkinnanvaraisuuteen ja epäyhtenäisiin ratkaisuihin. Esitämme, että määräystä täsmennetään siten, että arviointivastuu ja kriteerit määritellään selkeästi. Määräykseen tulisi lisätä, että aidan ja tukimuurin soveltuvuuden maisemaan ja taajamakuvaan arvioi rakennusvalvontaviranomainen käyttäen kunnan hyväksymiä aluekohtaisia ohjeita tai tapauskohtaista harkintaa. Ehdotamme, että muotoilu täsmennetään seuraavasti: “Aidan ja tukimuurin materiaalin, muodon ja värisävyn tulee olla alueelle ominainen ja soveltua maisemaan ja taajamakuvaan. Soveltuvuuden arvioi rakennusvalvontaviranomainen alueen erityispiirteet huomioon ottaen. Aita ei saa muodostaa näkemäestettä kadulle tai tielle.” Tämä täsmennys varmistaa, että määräystä voidaan soveltaa johdonmukaisesti ja että arviointivastuu on selkeästi määritelty.	**Rakennusvalvonta määrittelee soveltuvuuden, lisätty § 22.2.**
Alaluvussa 22.7 (sivu 27) todetaan, että luvanvaraisuudesta on vapautettu antennit, julkisivuun liittyvän kilven asentaminen sekä markiisin asentaminen. Esitämme, että vapautuksen piiriin lisätään myös ikkunaluukut. Ikkunaluukut ovat monissa rakennustyypeissä toimiva ja rakennuksen julkisivuun hyvin soveltuva ratkaisu, ja niiden käyttö voi korostua ilmaston lämmetessä. Luukut voivat olla tärkeä keino vähentää kesäaikaisen kuumuuden vaikutuksia asuinrakennuksissa silloin, kun markiisit eivät ole rakennuksen arkkitehtuuriin tai julkisivuun sopivia. Ikkunaluukut ovat myös rakenteellisesti ja visuaalisesti verrattavissa markiiseihin, eikä niiden asentaminen yleensä muuta rakennuksen ulkonäköä merkittävästi.	**Merkitään tiedoksi**.

Esitämme, että määräystä täsmennetään seuraavasti: “Luvanvaraisuudesta on vapautettu antennit, julkisivuun liittyvän kilven asentaminen, markiisin sekä ikkunaluukkujen asentaminen.” Tämä täsmennys varmistaa, että määräys on johdonmukainen ja mahdollistaa tarkoituksenmukaiset, ilmastonmuutokseen sopeutuvat julkisivuratkaisut ilman tarpeetonta lupamenettelyä.	
Kiitämme, että alaluvuissa 22.9 (kasvihuoneet ja kasvutunnelit), 22.10 (lantalat, lietesäiliöt ja laakasiilot) sekä 22.11 (siilot ja varastointisäiliöt) luvanvaraisuudesta on luovuttu asemakaava-alueen ulkopuolella, kun rakennelmat sijaitsevat maatilan tilakeskuksen rakennusten läheisyydessä. Huomautamme kuitenkin, että kasvihuoneiden ja kausitunneleiden kohdalla on erikseen mainittu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokas maisema-alue, kun taas muissa vastaavissa kohdissa tällaista rajausta ei ole. Tämän on ymmärretty tarkoittavan Hämeenkyrön kansallismaisemaan liittyvien alueiden suojelua, mutta käytännössä määräys sulkee osan kunnan alueesta pois kasvihuoneiden ja kausitunneleiden rakentamisen piiristä. Esitämme, että määräystä täsmennetään niin, että arvokkaiden maisema-alueiden suojelutavoite voidaan toteuttaa ilman, että kasvihuoneiden ja kausitunneleiden rakentaminen estyy laajasti koko kunnan alueella. Ratkaisuna ehdotamme, että kasvihuoneiden ja kausitunneleiden rakentaminen sallitaan myös arvokkailla maisema-alueilla silloin, kun rakennelmat sijoittuvat maatilan tilakeskuksen yhteyteen ja niiden vaikutus maisemaan arvioidaan tapauskohtaisesti rakennusvalvontaviranomaisen toimesta. Tämä mahdollistaisi toimivan ja tasapainoisen ratkaisun, jossa maisema-arvot huomioidaan, mutta maatalouden kehittämisedellytykset eivät tarpeettomasti heikkene.	**Määräys ei estä rakentamista alueella, mutta sitä ei ole vapautettu luvanvaraisuudesta. Luvan tarve arvioidaan tapauskohtaisesti.**
Huomioitamme luonnon monimuotoisuudesta rakentamisessa Alaluvussa 30 § (sivu 33) todetaan luonnontilaisen ympäristön merkityksestä rakentamisessa. Haluamme tuoda esiin, että luonnontilaiseksi ympäristöksi tulee ymmärtää muutakin kuin puustoiset alueet. Myös niityt, kedot ja hakamaat ovat merkittäviä luonnon monimuotoisuuden kannalta, ja niiden tulisi sisältyä suosituksiin luonnonmukaisen ympäristön säilyttämisestä. Haluamme korostaa, että pelkkä leikattu nurmikko, niin sanottu “vihreä aavikko”, ei edistä luonnon monimuotoisuutta, vaan päinvastoin heikentää sitä. Yksilajinen nurmipinta tarjoaa hyvin vähän elinympäristöjä hyönteisille, pölyttäjille ja muulle pieneliöstölle, ja siksi sen suosiminen ei ole luonnon monimuotoisuuden kannalta tarkoituksenmukaista. Esitämme, että määräystä täsmennetään siten, että luonnonmonimuotoisuuden edistämisessä huomioidaan myös puuttomat, perinnebiotooppien kaltaiset ympäristöt. Ehdotamme uudeksi kirjaukseksi	**Viherpeitteisyys on yleisilmaisu, joka kattaa myös esim. niityt, kedot ja hakamaat.**

rakennusjärjestykseen seuraavaa: “Luonnontilaiseksi ympäristöksi katsotaan puuston lisäksi myös niityt, kedot, hakamaat ja muut vastaavat luontotyypit. Rakentamisessa tulee välttää yksilajisten nurmialueiden lisäämistä silloin, kun monimuotoisempi kasvillisuus tukee luonnon monimuotoisuutta ja alueen ekologisia arvoja.” Samalla on kuitenkin tärkeää huomioida, että kukkapellot viljelykelpoisilla lohkoilla eivät edistä maatalouden toimintaedellytyksiä. Maatalouden kannalta tuottava peltoala on keskeinen resurssi, eikä sitä tule ohjata korvautumaan yksinomaan maisemallisesti miellyttävillä mutta tuotannollisesti tehottomilla kukkakasvustoilla. Täsmennys tulee muotoilla niin, että luonnonmonimuotoisuutta voidaan edistää tarkoituksenmukaisilla alueilla ilman, että maatalouden tuotantokyky heikkenee.	
Huomioitamme yleisten alueiden osalta Alaluvussa 45.1 (sivu 42) Puistot ja muut virkistysalueet todetaan, että puistoihin ja muille vastaaville virkistysalueille rakennettavien rakennusten, rakennelmien, laitosten ja muiden rakenteiden julkisivupintojen, puistokäytävien ja -aukioiden pinnoitteiden sekä hulevesien hallintajärjestelmien tulee soveltua alueen luonteeseen. Haluamme tuoda esiin, että määräys käsittelee puistojen ja virkistysalueiden rakenteellista ja maisemallista soveltuvuutta, mutta ei huomioi vieraslajien torjuntaa, joka on olennainen osa näiden alueiden hoitoa ja luonnon monimuotoisuuden turvaamista. Vieraslajien torjunta on kunnan vastuulla oleva, jatkuvaa seurantaa ja hoitotoimia edellyttävä tehtävä ja sillä on merkittävä vaikutus puistojen ekologiseen tilaan, turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. On perusteltua kysyä, miksi vieraslajien torjuntaa ei ole mainittu rakennusjärjestyksessä lainkaan, vaikka se liittyy kiinteästi kunnan virkistysalueiden hoitoon ja ylläpitoon. Esitämme, että määräystä täsmennetään siten, että puistojen ja muiden virkistysalueiden hoitoon sisällytetään myös vieraslajien torjunta. Ratkaisuehdotuksemme on seuraava: “Puistojen ja muiden virkistysalueiden hoidossa tulee rakenteiden ja pinnoitteiden soveltuvuuden lisäksi huolehtia alueen ekologisesta kestävyydestä, mukaan lukien vieraslajien torjunta ja niiden leviämisen estäminen.”	**Vieraslajien torjunta kuuluu ympäristönsuojelumääräyksiin, ei rakennusjärjestykseen.**
Lopuksi, liitteessä 1 Siirtyvät lisämääräykset (sivu 52) todetaan: “Maanviljelys- tai metsätalousalueeksi (MV, MM) määrätyllä alueella saa rakentaa ainoastaan maanviljelystä, karjanhoitoa tai metsätaloutta palvelevia rakennuksia.” Kunta on vastineessaan todennut, että siirtyviin lisämääräyksiin ei ole tarkoituksenmukaista tehdä muutoksia uuden rakennusjärjestyksen yhteydessä, mutta muutoksia voidaan tehdä kaavoituksella. Yhdistyksenä katsomme, että jos siirtyviä lisämääräyksiä ei voida päivittää uuden rakennusjärjestyksen laadinnan	**Rakennusjärjestyksen § 1 asia on mainittu. Selvyyden vuoksi lisätään myös liitteeseen 1.** **Niillä asemakaavoitetuilla alueilla, joita koskevat tarkemmat rakentamismääräykset liittyvät 28.6.1968 hyväksyttyyn rakennusjärjestykseen (liite 1), on kyseisiä määräyksiä noudatettava siihen asti, kunnes niihin liittyvät asemakaavat on muutettu.**

yhteydessä, kunnan tulisi täydentää määräysten yhteyteen selkeä kirjaus siitä, että kaavoituksen kautta näihin määräyksiin voidaan tehdä muutoksia. Tämä täsmennys parantaa määräysten tulkittavuutta ja varmistaa, että tulevissa kaavaprosesseissa on mahdollista päivittää määräyksiä vastaamaan muuttuneita olosuhteita sekä elinkeinotoiminnan tarpeita. Nykyinen sanamuoto siirtyvissä lisämääräyksissä rajoittaa tarpeettomasti maa- ja metsätalousyrittäjien mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoaan kyseisillä alueilla. Laajempi muotoilu, joka viittaisi luonnonvaraelinkeinoihin, kattaisi maatalouden ja metsätalouden lisäksi niihin liittyvät tukitoiminnot kokonaisvaltaisesti. Tämän vuoksi muokattu sanamuoto kuvaisi paremmin alueen todellista käyttötarkoitusta ja turvaisi yrittäjien toimintaedellytykset.	